

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882.   Andra Kammaren.   N:o 23.

Onsdagen den 15 Mars.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Fortsattes den i förmiddagssammanträdet började öfverläggningen rörande 1:sta punkten af Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående med Frankrike afslutade nya handels- och sjöfartstraktater.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Ordet lemnades, enligt förut skedd anteckning, till

Herr Hæggström, som yttrade: Herr Talman, Mine Herrar! Jag har begärt ordet icke därför att jag tror mig hafva så mycket nytt att säga, utan därför att jag förutser att förr eller senare en öppen votering kommer att försiggå och af den anledningen vill angifva min ståndpunkt i denna viktiga fråga.

Då jag sålunda fått ordet skall jag taga mig friheten att bemöta ett par yttranden, som fälles på förmiddagen. Herr Hedlund yttrade då bland annat, att han förmodade att genom den franska handelstraktaten skulle trävaruhandeln i hög grad gynnas. Jag vill väl icke egentligen bestrida detta hans påstående, men som jag haft ganska mycket att göra med trävaror, tror jag mig begripa något af denna handtering. Icke längre tillbaka än år 1879 hade vi så usla pris på trävaror som någonsin, och i Frankrike mötte då svårighet att vinna någon afsättning å dem. Man kunde, oaktadt de utomordentligt nedtryckta noteringarne, icke ens få tredjedelen af sådan vara såld. Men det dröjde icke längre än till påföljande år 1880, förr än priserna stego till nära dubbelt och då trävaror gingo åt som smör. Detta visar emellertid, att det der stora talet om att några centimers större eller mindre tull å trä skulle väsentligt inverka på trävaruhandeln är af föga betydelse. Trävaruhandeln utveckling beror icke derpå, utan på efterfrågan och konjunkturer. Och då nu trä är en nödvändighetsvara för Frankrike, fruktar jag alls icke för att fransmännen skola sätta höga tullar å denna vara. Ty fransmännen äro ett klokt folk och fördyra icke onödigtvis en vara, som de icke kunna

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

undvara. Herr Hedlund anförde vidare, att för det hyflade virket skulle den i traktaten betingade tullnedsättning vara af stor fördel. Detta vill jag medgifva. Men då Herr Hedlund framhöll, att denna industri väl icke vore en för oss väsentlig näringsgren, men dock en näring, som borde omhuldas och skyddas och att man för den skull borde antaga den franska handelstraktaten, ber jag få erinra derom, att Herr Hedlund för några år sedan, då det var fråga om en annan industri eller hvitbetssockertillverkningen, stod i främsta ledet bland dem, som hjälpte till att slå ihjel denna industri, hvilken då också var ung och i behof af skydd. Han väckte nemligen då en motion, som han också lyckades drifva igenom, hvaraf följden blef att denna industri gick under. Jag vet icke hvarför Herr Hedlund nu ifrar så mycket för denna traktat, då han blott för några år sedan hjälpte till att förderfva en af våra då uppblomstrande industrier. Skall det vara därför att hyfling af trä fordrar få arbetskrafter, då deremot hvitbetsodlingen fordrar mycket folk för jordens bearbetning? Eller månne det är honom en styggelse att arbetaren får förtjenst och det således är därför, som Herr Hedlund ifrar så mycket för att vi skola taga våra förnödenhetsartiklar utifrån fullfärdiga? Jag kan icke förstå detta på annat sätt, än att han vill slå ihjel de inhemska näringarne och gynna de utländska.

Om man nu verkligen har något allvar i afseende på de stora frågor, som för närvarande stå på dagordningen, nemligen skatteregleringen och en förbättrad försvarsorganisation, så vill jag fråga: hvarifrån skall man taga penningar för genomförande af dessa reformer, hvartill fordras så stora summor, om man nu, genom antagande af denna traktat, binder sig för 10 à 15 år? Ty det kan verkligen här blifva fråga om 15, ja, till och med 20 år, och jag vill till stöd för denna min åsigt erinra om att 1865 års traktat afslöts för 12 år, men den gälde dock i 17 år — 17 tunga och långa år. Denna traktat skall nu afslutas för 10 år med ömsesidig uppsägningsrätt, och den kan möjligen icke komma att uppsägas och således blifva gällande in infinitum. Då nu är fråga om att vi beträffande sådana beskattningsbara artiklar som vin, siden och andra öfverflödsvaror skola för en följd af år afsäga oss vår bestämmelserätt i afseende på tullsatserna och då det nu icke torde vara möjligt att ytterligare jaga upp tullarne på de egentliga kassaartiklarne, kaffe, socker, tobak och bränvin, åtminstone icke i någon betydligare mån, så undrar jag hvarifrån man skall kunna taga de många millioner kronor, som fordras för förbättrande af vårt försvarssystem och till skatteregleringens genomförande? Det är nemligen oerhörda summor som fordras för dessa ändamål och hvarifrån skola de tagas, om man icke till väsentlig del får taga dem från tullbeskattningens område genom bestämmande af högre tullsatser å sådana artiklar, som synnerligen lämpa sig därför.

För några år sedan, då ett tillägg af 50 procent på bevillningen efter 2:dra Art. beslutades, hördes en faslig jemmer öfver detta relativt obetydliga belopp direkt beskattning. Deremot går det jämförelsevis lätt för sig att upptaga skatter på indirekt väg, och vi böra därför ej nu binda oss för längre tid vid de låga tullsatser, traktaten

innefattar. Det har blifvit sagdt att kaffe, socker, tobak och bränvin äro de artiklar, hvilka vid behof böra beläggas med högre tull. Hvad kaffe och socker beträffar, tillåter jag mig anmärka, att de numera äro *nödvändighetsvaror* och att det hufvudsakligen är den fattigare befolkningen, som skrapar ihop de många millioner, staten inkasserar i tull på dessa artiklar. Kan det då vara rättvist att höja så beskaffade skatter, under det man för längre tid binder sig vid nedsatta tullar på rena lyxartiklar, hvilka så väl lämpa sig för beskattning? Nog förefaller det eget, att en flaska champagne kostar endast 16,5 öre i tull, då man vet huru stor skatt som drabbar en flaska bränvin i vårt land! Man bör väl taga tull på sådana artiklar företrädesvis, som tåla en sådan beskattning, men vi hafva i det fallet varit bundna af 1865 års traktat. Näväl, låtom oss icke försumma tillfället att göra oss qvitt detta band, allra helst då stora utgifter stå för dörren, som vi få höra talas om, när vi blifva ett år äldre. Sedan vi ingingo 1865 års traktat med Frankrike, hafva finanstillarne gått upp ganska vackert. År 1866 voro de ej fullt 14 millioner och nu äro de uppe till närmare 29 millioner. För år 1883 beräknas de visserligen till endast 27 millioner, men man vet af erfarenhet att de i rundt tal inbringa årligen 28 à 29 millioner. Vi tyckas då hafva kommit till spetsen och det torde icke vara rådligt att spänna bågen hårdare. Ty om man ytterligare något väsentligt höjer tullen på dessa fyra kassaartiklar, så blir effekten ett oerhördt smugleri. Af erfarenhet veta vi, att man ej i det fallet ostraffadt kan öfverskrida en viss gräns. Ty den högre inkomst, man i så fall beräknade, skulle man nödgas använda på en här af tullbevakningstjenstemän för hindrande af smugleri. Från den sidan, som önskar traktaten, har särskildt framhållits, att det skulle vara fråga om stora fördelar för vår export af hyfladt trä och jern samt för vår sjöfart. Om vår trävarurörelse har jag redan talat; jernexporten kan jag ej yttra mig om och sjöfarten känner jag icke heller så särdeles mycket. Men så mycket anser jag mig dock känna, att jag vågar påstå det segelfartygens tid är i det närmaste förbi, derför att man öfverallt och i synnerhet i England bygger en oerhörd mängd lastångare. Att segelfartygens tid är räknad, visar sig på våra egna skeppsvarf, der förut rädde stor lifaktighet, men numera knappast bygges något enda nytt segelfartyg. Ingen vågar vidare nedlägga kapital på denna förr i vårt land så naturliga näring.

Herrarne torde mycket väl minnas huruledes vi härom dagen här i Kammaren togos i upptuktelse af en mycket mäktig stämman, nemligen af Herr vice Talmannen, som förebrädde oss att denna Kammarer går kräftgången genom att lägga nya band på handeln och rörelsen, i stället att låta folket sköta sig sjelft. Det var då fråga om att förbjuda vinutskänkning på landsbygden och gifva Konungens Befallningshafvande makt att efter vederbörande kommunalstyrelsens hörande förordna om verkställighet af sådant förbud. Han sade att detta vore en alldeles origtig väg, men nu vill man för obegränsad tid binda oss i långt viktigare saker och stänga våra inkomstkällor. När man så strängt som Herr vice Talmannen håller på att folket skall

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

sköta sig sjelft, torde det ej vara angenämt att binda sig för obestämd tid i fråga om tullsatserna, ty säkert är att till de stundande stora reformerna i landet fordras penningar, mycket penningar och att det är godt att hafva källor, hvarur man kan hemta dessa penningar.

Från statsrådsbänken faldes ett yttrande, som jag för min del fann mindre befogadt. Det yttrandet nemligen, att det skulle vara en pligt för svenska Riksdagen mot Norge att antaga denna traktat. Jag vet ej om det förefinnes något separatfördrag med Norge, som gör att vi måste underordna oss Norge. Möjligen finnes ett sådant, ty eljest förefaller det mig oförklarligt att vi inom svenska representationen skulle vara pligtige att uppoffra Sveriges väl för att skaffa Norge fördelar. Vår skyldighet är väl att se till hvad svenska folkets bästa kräfver och i enlighet dermed lagstifta för Sveriges väl, och kan det ske samfaldt med Norge, så mycket gerna, men icke behöfva vi underordna oss Norge. Det sades vidare att ett afslag å handelstraktaten skulle medföra stora obehag och olägenheter. Det vore mycket ledsamt, om något dylikt skulle inträffa, men det har emellertid icke förebragts någon mera tillförlitlig bevisning för detta påstående än för de stora fördelar, man förespeglar oss att traktaten skulle medföra, om den antoges.

Jag för min del har klart för mig att, så länge svårighet icke möter för våra arbetare att här vinna sitt uppehälle, detta förhållande bevisar, att näringslivet inom landet är sundt och blomstrande, och just derigenom att dessa arbetare erhålla sin fulla och tillräckliga förtjenst bidraga de i sin mån till förökande af statens inkomster. Jag tror att vi verka till ett sådant mål genom att afslå denna handelstraktat, som omöjliggör en önskelig utveckling af landets naturliga näringar och hvaraf följderna torde bli den, att vi, i stället för att såsom fullfärdiga fabrikat utföra landets produkter, komme att nu fortfarande liksom förut exportera våra bästa och yngsta krafter till Amerika. Ty det egentliga skälet till utvandringen är enligt min öfvertygelse visserligen icke beskaffenheten af den politiska rösträtten här i landet; skälet är att unga eller åtminstone för få arbetsgifvare finnas, så att arbetarna måste öfvergifva ett älskadt fosterland för att söka sig ett hem, der han har utsigt att kunna lefva och möjlighet att erhålla tillräcklig arbetsförtjenst.

Af våra debetsedlar framgår också uppenbarligen, huruledes under senaste åren utgifterna till fattigvården tillväxt i en högst oroväckande grad, och jag vågar tro att äfven detta förhållande står i ganska nära samband med den utsträckta näringsfrihet, vi nu i lång tid haft.

Med stöd af de åsikter, jag nu uttalat, och då, så vidt jag kan finna, det icke är visadt, att denna traktat medför några verkliga och afsevärda fördelar, men det deremot synes mig vara tydligt, att den skulle för oss medföra många nackdelar, nödgas jag för min del yrka afslag å Utskottets betänkande.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet Herr Statsrådet Thempander: Då den nu föreliggande traktaten, för såvidt den angår vår tullbeskattning, närmast berör det departement, jag förestår, och då

de anmärkingar, som blifvit mot densamma framställda, hufvudsakligen gäلت traktatens inflytande på tullbeskattningen, torde det tillåtas mig att få i saken yttra några ord.

Då jag vid riksdagens början, vid remissen af den Kongl. propositionen i denna fråga, gjorde Kammararen ett meddelande rörande den tid, som enligt då föreliggande förhållanden kunde vara att påräkna för den gamla traktatens förlängning, yttrade jag att denna fråga, för så vidt den inverkade på vår tullbeskattning, nu vore af mycket små dimensioner i jemförelse med hvad förhållandet var 1865, då den hittills gällande handels- och sjöfartstraktaten med Frankrike kom till stånd, och jag vågar fortfarande vidhålla denna min uppfattning i trots af de motsatta meningar, som yttrats såväl af reservanterne som af åtskillige talare, som nu yrkat afslag å Utskottets betänkande.

Man talar om olägenheterna af traktatstariffer och principiellt erkänner jag, att vissa olägenheter deraf kunna blifva en följd. Det är gifvet att det alltid måste vara i viss mån motjudande att underkasta sin sjelfbestämmingsrätt någon inskränkning, men vigten af denna invändning försvagas i samma mån som dessa inskränkningar icke äro af någon mera väsentlig betydighet, i samma mån som banden icke äro af någon mera tryckande beskaffenhet, och jag vågar påstå att, såvidt fråga är om att ordna tullagstiftningen efter vare sig våra finansiella behof eller den inhemska industriens kraf, traktatens antagande icke medför någon väsentligare inskränkning i vår handlingsfrihet. Jag ber att med några ord få belysa detta mitt påstående. Denna traktat innehåller, som herrarne nogsamnt känna, 135 tariffbestämmelser. Tullkomitén, som nyss afslutat sina arbeten, har uppgjort förslag till en ny tulltaxa, under förutsättning att någon traktat med Frankrike icke föreläge, och att det sålunda stode oss öppet att ordna vår tullbeskattning helt och hållet efter hvad vi funne våra egna förhållanden påkalla. Nåväl, i den tariff, som finnes traktaten bifogad, förekomma icke mindre än 66 tariffbestämmelser, som äro alldeles lika med de tullsats, tullkomitén i sitt förslag upptagit. Vidare förekomma i traktaten 27 tariffbestämmelser, som i sjelfva verket måste anses vara lika med dem, som tullkomitén föreslagit; differensen utgör nemligen icke mer än ett eller annat öre, och skillnaden beror derpå att tullkomitén ansett lämpligt att utjemna vissa siffror till mera beqväma tal. Det är onekligen vid tulltaxans tillämpning en fördel att hafva beqväma siffror, men olägenheten af mindre beqväma siffror drabbar egentligen endast tulltjenstemännen, och reservanterne hafva bekänt att dessa olikheter icke hafva något att betyda vare sig ur fiskalisk synpunkt eller med hänsyn till den inhemska industrien. För öfrigt vill jag nämna att den olägenhet, som kvarstår genom att dessa 27 siffertal icke äro så beqväma, motväges deraf att tullkomitén i så många andra fall utjemnat nu befintliga tullsats till mera lätthandterliga siffror, hvilka kunna antagas utan hinder af traktaten. Läger jag nu ihop 66 med 27, så erhåller jag ett antal af 93 bestämmelser i traktaten, hvilka kunna anses fullkomligt öfverensstämma med tullkomiténs förslag. Vidare har traktaten 7 tariffbestämmelser, som äro högre än dem tullkomitén föreslagit. Tull-

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

komitén har här icke velat gå så långt som traktaten medgifver. Detta blir tillsammans ett hundra tarifbestämmelser i traktaten, som antingen äro högre eller lika stora som dem tullkomitén föreslagit, under förutsättning att vi icke skulle erhålla någon traktat.

Nu frågar jag eder, mine Herrar, huruvida under sådana förhållanden, och då det icke finnes anledning antaga att lagstifterne i allt fall vilja sätta högre tullsatsen än traktaten bestämmer såsom maximigräns — ty den innehåller endast maximibestämmelser — huruvida, säger jag, man med fog kan klaga öfver traktatens menliga inkräktande på vår handlingsfrihet. Härtill svarar man förmodligen: det må vara sant, att tullkomiténs majoritet icke gått längre; men det finnes reservationer till komitéförslaget. Ja, af komiténs ledamöter hafva fem verkligen reserverat sig i syftning att erhålla högre tullsatsen. Men tager man deras reservation i betraktande, finner man, att af de nyssnämnda ett hundra tarifbestämmelserna det är nittionio, hvari någon ändring icke heller af reservanterne ifrågasättes. Endast i fråga om en artikel, enligt traktatens och majoritetens förslag fortfarande såsom nu tullfri, hafva reservanterne förordat åsättande af tull, nemligen för *maskinerier, redskap och verktyg*. Alltså: en enda tarifbestämmelse, i fråga om hvilken, efter de fem reservanternes uppfattning, något annat borde stadgas än hvad traktaten bestämmer. Oberoende af traktaten, mine Herrar, vågar jag dock hysa den mening, att återinförandet af tull å redskap, maskinerier och verktyg icke bör ifrågakomma. Jag hemtar härvid stöd af den utredning, som ävågabragts af tullkomitén. Denna utredning visar, att under den tid, franska traktaten varit tillämpad och då tullfrihet i detta afseende sålunda varit rådande, tillverkningsvärdet vid våra mekaniska verkstäder stigit i rundt tal från 7 millioner kronor, som det utgjorde år 1864, till 17 millioner kronor, hvartill det belöpte sig år 1879 — ett som bekant ofördelaktigt år, då tryckta konjunkturer för de inhemska näringarne i allmänhet medförde en minskad omsättning, hvilket allt för väl vitsordas af de från det året framlagda siffrorna. Nu har, efter afslutandet af komiténs utredning, statistiken emellertid gifvit oss tillfälle att få veta resultatet i detta afseende för en senare tid eller år 1880, och till vår glädje erfara vi då, att våra mekaniska verkstäders och gjuteriers tillverkningsvärde under detta år åter höjt sig och utgjorde $21\frac{1}{2}$ millioner kronor: således en stegring i detta afseende under åren 1864—1880 från 7 till $21\frac{1}{2}$ millioner kronor. Samtidigt har antalet arbetare, åt hvilka dessa verkstäder beredt sysselsättning och utkomst, ökats från 4,600 till 8,700 eller nära nog fördubblats. Vidare finna vi af tullkomiténs utredning, att, enligt uppgifter från hushållningssällskapen i ett flertal län, de jordbruksmaskiner, som användas, företrädesvis, ja, nästan uteslutande äro af inhemsk tillverkning och att de allmänt erkänts vara båda bättre och billigare än de utifrån importerade.

Jag hemställer huruvida dylika fakta kunna utgöra en maning, att frågå den grundsats, som under loppet af många år varit tillämpad vid vår tullagstiftning, nemligen att låta maskiner, redskap och verktyg åtnjuta tullfrihet. Väl säga reservanterne, att närings-

idkarne sjelfva i sina svar på tullkomiténs frågor *enstämmigt* begärt tull på denna artikel. Det är dock en tillfredsställelse att i samma tullkomiténs betänkande finna, att åtminstone hos någon af dessa industriidkare en annan uppfattning gjort sig gällande, hvarvid med mycket fog framhållits den menliga inverkan det skulle utöfva på hela vårt industriella lif, om maskiner, redskap och verktyg belades med tull. Jag hoppas derföre att för dessa artiklar — de enda af de hundra, för hvilka traktaten fordrar en annan bestämmelse än som af tullkomiténs samtliga ledamöter påyrkats — måtte af svenska Riksdagen, oberoende af våra förhållande till Frankrike, fortfarande medgifvas tullfrihet.

Då man således talar om att inom ramen af denna traktatstarif man återfinner snart sagdt hela vår industri, är detta så till vida en sanning, att tullsatserna på en mängd industrialster ju onekligen upptagas i traktaten, men det är icke något argument mot traktaten, eftersom icke mindre än hundra af dessa tullsatser ej äro annorlunda än vi allt fall skulle fastställa dem. Man anmärker ju med ett visst missnöje, att i den tarif, Frankrike gifvit oss, en mängd artiklar finnas upptagna utan någon nedsättning af de siffror, som förekomma i tarif général. Men detta, mine Herrar, är ju precis detsamma, som vi å vår sida göra mot Frankrike. Vi låta inskrifva i tariffen hundra artiklar, utan att i fråga om deras tullbeskattning för Frankrikes skull göra någon som helst eftergift eller förändring i vår lagstiftning, sådan den oberoende af traktaten skulle gestalta sig. Det är derföre, som jag för min del icke kan finna att talet om de tryckande band och de stora inskränkningar, som vi här skulle underkasta oss, har någon synnerlig betydelse för andra än dem, som, fastän de ännu icke vilja öppet uttala det, inom sig nära en önskan och ett hopp om ett fullständigt omskapande af hela vår tullagstiftning i syftning af en återgång till stegradt skydd för den inhemska industrien.

En af tullkomiténs ledamöter, hvilken kan anses såsom representanten för de längst gående anspråken å tullskydd, som åtminstone under närvarande tid framstälts, har väl i en särskild reservation framlagt sina åsikter i åtskilliga fall, deruti han icke kunnat vinna understöd för sin mening hos någon af dem, som eljest varit inom komitén med honom liktänkande. Han har — det erkänner jag — yrkat på högre tullsatser än de öfriga, men det besynnerliga förhållande förekommer härvid, att med några undantag äfven hvad han yrkat skulle kunna realiseras, utan att man komme i strid med traktaten.

Jag ber nu få öfvergå till de återstående 35 tarifbestämmelserna i traktaten, hvilka innefatta nedsättning i de tulltaxebestämmelser, som af komitén föreslagits. Kammaren må icke tro att dessa artiklar äro uteslutande lyxartiklar. Långt derifrån. Deribland finnas många, som med skäl kunna få namnet af behofsartiklar. Så förekomma deribland delar af ur. Vår urfabrikation sysselsätter sig, som bekant, icke egentligen med annat än att sammansätta de särskilda beståndsdelarne, som blifvit i andra länder tillverkade. Vidare förekomma instrument, icke musikaliska eller optiska instrument, utan kirurgiska, matematiska och

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

handtverksinstrument, hvilka i traktatstariffen upptagas tullfria, ehuru komitén föreslår tull å dem. Men på samma grund som maskinerier, redskap och verktyg äro tullfria, lärer det icke finnas något skäl för att lägga tull på instrument, ty hvar finna gränsen mellan ett redskap och ett verktyg, å ena sidan, och till exempel ett handtverksinstrument å den andra. Det är ju endast att begagna olika benämningar för samma sak. Bland de 35 artiklarne förekomma vidare spritad fjäder, papperstapeter och border samt konserver. Detta kan väl icke anses vara några lyxartiklar. Möjligen skulle man kunna tycka att konserver äro dertill hänförliga, men detta är endast delvis förhållandet, ty de ega en stor användning för sjöfartens behof. Jag har erfarenhet af att man upprepade gånger gjort framställning om lindringar i tullen å konserver. De utgöras också till en stor del af beståndsdelar, som äro tullfria, såsom t. ex. kött, men hvilket måste vara emballerad på ett visst sätt för att lämpligen kunna förvaras under längre sjöresor. Nog är det oegentligt att för det sätt, hvarpå en artikel är förvarad, låta den draga högre tull än varans beståndsdelar i och för sig sjelfva äro underkastade. Dessutom förekomma bland de ifrågavarande artiklarne äfven linneväfnader, och den bestämmelsen afser äfven lärfter, hvilka svårligen lära vara att betrakta såsom lyxartiklar.

Ibland de 35 artiklarne finnas, utom linneväfnader, tre artiklar, som äro föremål för inhemsk industri, nemligen handskar, sidenväfnader och papperstapeter. Men Bevillnings-Utskottet har icke uttalat betänkligheter mot de i traktaten förekommande tullnedsättningar med hänsyn till andra inhemska näringsgrenar än linneväfnadsindustrien. Dessa betänkligheter afse dock icke egentligen den, fabriksmessigt bedrifna linneväfnadsindustrien, utan hufvudsakligen den som bedrifves i orterna såsom husslöjd. Jag vågar dock antaga, att den genom traktaten medgifna tullnedsättningen å linneväfnader eger liten betydelse för denna husslöjd. Jag har i min hand ett betänkande, som är afgifvet af den norska tullkommissionen, som var samlad under åren 1879 och 1880. Af detta betänkande synes att, när linneväfnadstullen behandlades inom kommissionen, man androg, att linneväfnader utgjorde föremål för en ganska utsträckt husslöjd äfven i Norge, men att genom husslöjd i Sverige åstadkomna linneväfnader spelade en ganska stor roll i fråga om införseln i Norge, i synnerhet i Bergens stift och i allmänhet vestra delarne i Norge. Särskildt gälde detta så kallad handduksdräll, som af Norge drager en tull af 53 öre per kilogram. Äfven efter den nedsättning, som skett genom traktaten, skulle handduksdräll draga i Sverige en tull af 1 krona 50 öre per kilogram. Vanliga lärfter, som efter traktaten bära en tull af 90 öre per kilogram, hafva i Norge icke högre tull än 27 öre, och dock införas de dit från Sverige uti icke så ringa quantiteter. Då de svenska linneväfvaderna således kunna uppträda å den norska marknaden och der uthärda täflan, oaktadt tullen i Norge är vida lägre än traktaten medgifver, så kan jag icke antaga, att den här ifrågavarande tullnedsättningen skulle kunna i afsevärd mån verka ofördelaktigt för vår linneindustri. För öfrigt instämmer jag med Utskottet deri, att

husslöjden för sin trefnad i vida högre grad är beroende af andra förhållanden än af tullbeskattningen. Af de förut omnämnda 35 artiklarne är det nio, som icke kunna få namn af lyxartiklar. Således återstå 26 artiklar, men af dessa äro 13 egentligen att anse såsom en enda. Ty det är alldeles gifvet att, om man nedsätter tullen å sidenväfnader, man äfven måste nedsätta tullen å sidenfabrikat, hvaraf vår tulltaxa specificerar åtskilliga slag.

Det är alltså i sjelfva verket 14 artiklar, på hvilka nedsättning i tullen egt rum och som tvifvelsutän i större eller mindre mån äro att anse såsom öfverflödsartiklar. Då vi nu kommit in på kapitlet om öfverflödsvaror, vill jag så till vida instämma i hvad min högtärade kollega, chefen för Utrikesdepartementet, på förmiddagen yttrade, som äfven jag vill påstå att "lyx" är ett mycket relativt begrepp och att det är omöjligt att såsom en gång för alla gifvet bestämma hvilka artiklar kunna till lyxartiklar hänföras. Detta förändrar sig nemligen under tidernas lopp, men det hindrar icke att man nog vid hvarje tidsperiod kan temligen väl bestämma hvilka artiklar äro att anse såsom lyx- eller öfverflödsvaror.

Nu medgifver jag visserligen, såsom jag också erkänt i mitt yttrande till statsrådsprotokollet i denna fråga, att dessa lyxartiklar lämpa sig väl för en relativt högre tullbeskattning, men jag ber på samma gång få fästa uppmärksamheten på, att det ingalunda går an att uppdrifva denna beskattning huru högt som helst. Just den egenkapen hos dessa artiklar att vara lätt umbärliga, gör deras användning i hög grad beroende på prisbilligheten. Det är visserligen gifvet att, om man alltför mycket fördyrar dem, kunna de nog det oaktadt komma till förbrukning hos det ringa fåtal af samhällsmedlemmar, hvilka äro så lyckligt lottade, att de icke behöfva fästa synnerligt afseende vid de utgifter de ådraga sig för tillfredsställande af sina behof; men sådana konsumenter utgöra åtminstone hos oss ett mycket ringa fåtal, och att upphemta tullinkomster af artiklar, hvilkas begagnande är ett rikedomens privilegium, måste för statskassan lemna ett mycket kient resultat. Det är just i den mån dessa artiklar vinna större användning som en på desamma lagd beskattning kan utgöra en lämplig skatteälla, och tillika försvara sin plats uti skattesystemet. Ty en dylik beskattning träffar dock alltid endast de mera bemedlade, och vi behöfva alls icke befara att de fattiga beröras deraf, ty de använda ej hvarken plymer, blommor eller dylikt, och dricka ej heller i allmänhet några utländska viner. I samma mån staten genom måttliga tullsatser å dessa artiklar möjliggör deras förbrukande i vidsträcktare omfång, bereder sig staten således tillfälle, att af de jemförelsevis mera bemedlade inom samhället uttaga en ur fiskalisk synpunkt rätt afsevärd inkomst, som alldeles icke drabbar de mindre bemedlade.

Nu har jag visserligen hört uttalas af en talare på elfsborgsbänken, och detsamma framhölls också af den förste talaren i dag, att det skulle vara en förskräcklig olycka och ett förderf för landet, om man skulle uppmuntra förbrukningen af dessa lyxartiklar. Jag vill dock hoppas att ingen af eder, mine Herrar, på allvar hyser den

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nå handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

åsigten att man genom tullbeskattningen skall reglera folks kläde-
drägt och lefnadsvanor. Tullagstiftningen är redan ett mycket öm-
tåligt ämne: den skall först och främst se till att statskassan får de
inkomster, som lämpligen kunna på denna väg uttagas, och den skall
tillika sörja för att de näringar, som hittills haft skydd, icke beröfvas
det skydd, hvaraf de fortfarande kunna anses vara i behof. Skall
den nu derjemte gå i samma riktning som de gamla lyx- och öfver-
flödsförfattningarne och bliwa en förmyndare öfver huru folk lefver
och kläder sig, då tror jag att man invecklar sig i alltför stora svå-
righeter. Låtom oss därför helt och hållet lemna den synpunkten,
helst maktlösheten af all lagstiftning på detta område redan torde
vara genom erfarenheten från svunna tider tillräckligt ådagalagd.

I fråga om beskattningen å dessa lyxartiklar medgifver jag vis-
serligen önskvärdheten af att den franska traktaten kunnat i vissa
fall medgifva högre tullsatser, men om vi öfverhuvud skola hafva
någon traktat med Frankrike är det ju helt naturligt, att detta land
skall rigta sin uppmärksamhet just på dessa artiklar, som intressera
Frankrike mest, och för hvilka det vill bereda en vidgad marknad
i andra länder.

Jag vill också påstå att den af Bevillnings-Utskottet gjorda be-
räkningen, att vi genom antagande af franska traktaten skulle göra
en årlig förlust af 800,000 kronor, alldeles icke håller streck, ty det finnes
icke något rimligt skäl att antaga att, om man så väsentligt höjer
tullarne, som den beräkningen förutsätter, detta skulle vara utan in-
flytande på importens omfång. Vi må komma ihåg, att då den förra
franska traktaten förelåg till antagande, räknade man också ut på
förhand att, om man skulle antaga densamma, skulle derigenom upp-
stå en årlig förlust för statskassan af 2,608,000 kronor. Jag hem-
ställer huruvida man verkligen märkt ett sådant tillbakagående i tull-
inkomsterna. Tullinkomsterna, som år 1864 uppgingo till 13,900,000
kronor, utgjorde sista året 29,800,000 kronor. Till denna ökade in-
komst hafva naturligtvis åtskilliga förhållanden medverkat, och sär-
skildt höjda tullsatser på åtskilliga kassaartiklar, men går man till
de lyxartiklar, som drabbades af tullnedsättning år 1865, så finner
man väl att under de närmast följande åren uppstod till följd af
den starka nedsättningen en något minskad statsinkomst på dessa
varor, som dock sedermera utjemnat sig, så att staten af dem nu
har större tullinkomst än före år 1865 var fallet. Jag tror således,
att vi med fullt lugn kunna antaga denna traktat, och icke behöfva
hysa det minsta bekymmer, för att man derigenom skall ådraga stats-
kassan någon förlust. Det är också därför som det icke synes mig
vara minsta anledning att vid behandlingen af denna sak, såsom den
siste talaren, beröra de stora frågorna, ty sannerligen man under-
lättar dess lösning genom att motsätta sig den nedsättning i skatt
på några lyxartiklar, hvarom här är fråga. Tvärtom är jag fullt öf-
vertygad att våra tullinkomster skola, under tillämpningen af denna
traktat, och om icke olyckliga konjunkturen inträffa, visa sig i stånd
att nå samma höga siffror, hvartill de under de senare åren uppgått.
Det är också på grund häraf som jag icke fäster så mycket afseende

vid de beräkningar, som uppgjorts af Utskottet, angående minskade tullinkomster, och af samma skäl vill jag icke besvara herrarne med någon utförlig granskning af åtskilligt, som förekommer i den vid Utskottets utlåtande fogade tabell. Det skulle eljest onekligen vara anledning att göra åtskilliga erinringar i fråga om den minskning och tillökning i tullafgifter, som är att förvänta genom antagande af den franska traktaten. Jag vill blott nämna att i vissa afseenden lära förhållandena med goda skäl kunna antagas komma att gestalta sig helt annorlunda än Utskottet antagit.

Med afseende på artikeln *likör*, som är en af de artiklar, med afseende hvarpå vi hafva fått mera fria händer genom den nya traktaten, har Bevillnings-Utskottet beräknat att tullen, som hittills utgjort 76 öre per liter, skulle höjas till 88 öre per liter. De af herrarne, som hunnit taga del af Kongl. Maj:ts proposition angående ny tulltaxa, skola säkert erinra sig att Kongl. Maj:t deri föreslagit, att tullen på likör skall höjas till 1 krona 20 öre per liter. Det kan väl hända att Riksdagen anser denna tullsats vara för hög och följaktligen vill nedsätta densamma, men *det finnes* dock tillfälle att få tullen förhöjd till den af regeringen föreslagna siffran, utan hinder af den franska traktaten.

Hvad *drufbränvin* på fat beträffar, så vill jag bestrida att någon förlust kan antagas uppkomma, derför att vi nu antaga den franska traktaten. Vi skola komma ihåg att detta bränvin först belägges med den inhemska tillverkningskatten på bränvin, och denna kunna vi bestämma så högt vi vilja, och derjemte af en surtaxe af 11 öre per liter. Således drager denna vara ett plus utöfver den tillverkningskatt på bränvin, som vi hafva full frihet att höja efter vårt eget tycke.

Sedan kommer frågan om *vin*. Dervid har man talat så mycket om den skilnad, som eger rum, i fall vinet skall förtullas på fat eller buteljer. Den ojemförligt största importen sker likväl på fat och för sådan import sker ingen nedsättning genom traktaten. Denna tull förblifver ungefärligen densamma som förut, men någon skilnad uppstår likväl genom den förändring att vin, som förut förtullats efter vigt, numera skall tullbehandlas efter volym. Denna skilnad är dock beroende på mycket invecklade uträkningar, för hvilka jag icke nu kan redogöra. Först var tullen, då den utgick efter vigt, $16\frac{1}{2}$ öre per kilogram; nu skall den blifva $16\frac{1}{2}$ öre per liter. Denna bestämmelse innebär emellertid en höjning af tullen, som visserligen är obetydlig, men som dock torde böra anföras såsom bevis på att för vin på fat åtminstone någon nedsättning icke egt rum. Nedsättningen i tullen på buteljeradt vin är af Utskottet beräknad till 27,924 kronor. Från denna siffra måste dock göras ett afdrag. Det är sant, att man har nedsatt tullen från 21 öre per liter till $16\frac{1}{2}$ öre per liter, men det är likväl i traktaten förutsatt att man skall få en tull på glaset till belopp af ett öre per butelj, hvilket ungefär ger $1\frac{1}{2}$ öre per liter. Deraf följer att nedsättningen i sjelfva verket icke är större än från 21 öre till 18 öre, hvilken omständighet minskar det belopp, hvarmed

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

Bevillings-Utskottet ansett att tullinkomsterna å denna artikel skola nedgå.

Om jag emellertid, såsom redan nämnt, icke kan fästa så mycket afseende vid de beräkningar, som äro gjorda i fråga om *minskade* tullinkomster, genom traktatens antagande, så får jag å andra sidan säga, att jag fäster ändå mindre betydelse vid den uppskattning af de fördelar, som genom traktaten beredas oss, hvilken tager sitt uttryck endast i beräkningen af den minskade afgiftspligtigheten till Frankrike för våra dit exporterade artiklar.

Det är en synpunkt, som icke i min tanke är lyckligt vald för frågans bedömande; den belyser icke saken på något tillfredsställande sätt. Icke vilja väl herrarne påstå att de fördelar, som vi under 15 år hemtat af den franska traktaten, finna ett riktigt uttryck i den likartade beräkning, som man före nämnda traktats antagande uppgjorde? Då räknade man nemligen ut år 1865, att fördelarna af den franska traktaten skulle beräknas till 303,000 kronor årligen, som för vår export till Frankrike skulle betalas mindre i umgälder än eljest. Kunnat herrarne verkligen föreställa sig, att fördelarna af den förra franska traktaten icke skulle motsvara större belopp än det nyssnämnda. Det gäller ju likväl icke allenast den omständigheten, huruvida den ena eller den andra artikeln får vid införseln draga en högre tullafgift; det gäller om *afsättning* af våra produkter på den franska marknaden öfver hufvud kan ske, eller icke; och det gäller nu, huru vi skola kunna bereda trygghet åt de handels- och sjöfartsförbindelser, hvilka under skydd af den gamla traktaten visat sig mäktiga en så betydande utveckling.

Då man behandlade frågan om 1865 års traktat, beräknade man att den årliga vinsten af densamma i minskade afgifter i Frankrike, skulle utgöra mellan tre och fyrahundratusen kronor. Förlusten i statsinkomst för Sverige deremot beräknades till mellan två och tre millioner kronor. Detta visade, sade man då, huru ofördelaktig traktaten vore för oss. Jag hemställer till eder, mine Herrar, om icke erfarenheten har på det bestämdaste sätt vederlagt detta sätt att resonera; och ändock vill man nu göra samma resonement gällande. Skilnaden består endast deri, att man nu icke lyckats uppdrifva lika högt de siffror, som skulle angifva minskningen i våra tullinkomster. För min del vågar jag hålla före, att man bör betrakta saken ur en helt annan synpunkt.

På tal om minskade statsinkomster begagnar jag tillfället att bemöta något, som yttrades af en talare från Göteborgs och Bohus län, hvilken ansåg att man genom att bifalla detta betänkande bunde sig i fråga om den Kongl. proposition, som särskildt blifvit aflåten, rörande nedsättande af bevillningsafgiften för resande handlande och handsexpediter. Jag är för min del öfvertygad att äfven sistnämnda fråga är förtjent af ganska mycken uppmärksamhet och att de, som motsätta sig hvad Kongl. Maj:t rörande densamma föreslagit, icke gifvit akt uppå många af de ganska talande skäl, som för en dylik nedsättning kunna anföras. Men just den omständigheten, att Kongl. Maj:t gjort denna fråga till föremål för en särskild framställning och

icke sammanbundit den med den nu föreliggande traktaten, hvars särskilda delar förklarats utgöra ett oskiljaktigt helt, just detta visar att Kammaren och Riksdagen har sin fulla pröfningsrätt framdeles, då nämnda fråga förekommer till behandling.

Såsom jag nyss nämnde, har jag icke kunnat anse den beräkning, man här velat göra gällande, då man vägt de minskade afgifterna i Frankrike för våra dit exporterade varor mot en kalkylerad nedsättning af våra tullinkomster, vara på något sätt belysande för den sak, hvarom nu är fråga. Jag tror nemligen att saken får lof att ses ur en vidsträcktare och högre synpunkt, och att man bör noga beakta angelägenheten för oss att söka bibehålla en redan upparbetad marknad för några af våra vigtigaste exportartiklar. Det gäller vidare att betrygga åt vår handel och sjöfart de förmåner, de för närvarande ega, hvarigenom vi om deras fortsatta utveckling kunna hysa goda förhoppningar. Vi hafva — jag ber att särskildt få fästa uppmärksamhet derpå — ansett nödigt att genom traktater med snart sagdt jordens alla länder tillförsäkra oss förmånen att behandlas såsom den mest gynnade nation, äfven reservanterne hafva erkänt nyttan och gagnet af dessa traktater och förklarat att de helsat dem med tillfredsställelse. Deri hafva de tvifvelsutän rätt. Kärnpunkten i det nuvarande konventionssystemet ligger just uti utverkandet och betryggandet af förmånen af likställighet i andra länder med de mest gynnade nationer; detta är sjelfva grundvalen under det närvarande skedet för en ordnad och stadgad samfärdsel länderna emellan. Vi kunna icke — jag vågar säga det och antager för visso, att, om chefen för Utrikesdepartementet vore här närvarande, han icke skulle jäfva denna min uppfattning — vi kunna icke, lika litet som det varit möjligt för andra, mäktigare stater, af Frankrike utverka oss dessa förmåner på andra villkor än att vi underkasta oss en tariftraktat. Men därför att vi icke på annat villkor kunna erhålla dessa förmåner, icke hafva vi väl därför mindre behof af dem inom det land, som dock är det andra i ordningen såsom afnämre af våra produkter. Det är ur denna synpunkt regeringen måst uppfatta frågan, vid afslutandet af denna traktat, och jag hoppas att samma synpunkt skall vara för Kammaren bestämmande, då den går att yttra sig öfver regeringens här föreliggande framställning.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*

Herr Magnusson: Jag har icke begärt ordet för att på något sätt bidraga till frågans utredning, hvilken jag anser redan vara tillräckligt verkställd, utan endast för att till protokollet angifva min ståndpunkt till frågan. Redan då jag genomläste Kongl. Maj:ts proposition och Utskottets betänkande kom jag till öfvertygelsen om nödvändigheten af att antaga den föreslagna traktaten, och denna min öfvertygelse har sedermera befastats under åhörandet af den diskussion, som under dagens lopp här i Kammaren egt rum. Man har här talat om det origtiga uti att icke belägga sådana artiklar som viner, siden, plymer och dylikt med den högsta möjliga tull, och jag måste erkänna att äfven jag helst såge, om tullen å dessa artiklar blefve satt högre, än enligt traktaten är medgifvet. Men härvidlag måste vi erinra oss

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

den gamla satsen: "det ena du vill, det andra du skall"; och då det nu gäller att antingen antaga eller förkasta föreliggande förslag, så är jag, som sagdt, bestämd för att göra det förra. Traktaten är för vår handels och sjöfarts framgång alldeles nödvändig och att förkasta densamma vore att återgå till det gamla skyddstullsystemet. Det var verkligen på sin plats, att den talare, som började debatten i denna fråga, var från Norrköping, protektionisternes stamort här i Sverige. Jag vill emellertid icke upptaga Kammararens tid längre, utan, då jag anser att det vore en stor olycka för vårt land, om traktaten icke blefve antagen, så får jag yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Dickson: Efter det myckna, som blifvit taladt och skrifvet såväl för som mot denna traktaten, torde för den, som så här sent uppträder i debatten, någon synnerlig efterskörd icke vara att påräkna. Jag skall därför icke blifva mångordig, då jag icke vill sätta Kammararens tålmod på ett alltför svårt prof. Att här tala till dem, som i likhet med mig äro beredda att biträda Utskottets hemställan, anser jag likaså öfverflödigt, som jag anser det vara fruktlöst söka öfvertala dem, som äro bestämda för att afslå densamma. Men här torde bland oss måhända finnas några, om de än icke äro så många, som ännu äro tveksamma, och det är till dem jag särskildt ber att få yttra några ord om de skäl, som bestämt mig för att afgifva min röst för traktaten.

Om jag betraktade frågan ur rent teoretisk synpunkt, skulle jag såsom frihandlare naturligtvis vara mest benägen att afslå traktaten, då det ju för den, som hyllar frihandelsprincipen, alltid måste innebära något motbudande att för en längre tid binda sig vid vissa bestämda tullsatser. Men i praktiken är jag icke någon frihandlare och särskildt i en fråga som denna tillkommer det mig såsom representant att omsorgsfullt väga fördelarne och olägenheterna å ömse sidor samt derefter fatta mitt beslut. Jag vill då icke neka till, att traktaten medför åtskilliga olägenheter och bland dem räknar jag såsom den förnämsta, att Riksdagen förhindras att lägga högre tull på åtskilliga artiklar, som synnerligen väl lämpa sig för en högre beskattning, då skatten komme att i främsta rummet drabba de mera bemedlade, som begagna dylika lyxartiklar. Att i det afseendet tala om band och blommor anser jag icke löna mödan, deras betydelse är så försvinnande liten; men här finnes en annan artikel, nemligen vin, som jag medger vara synnerligen lämplig att beskatta. Dock, vi måste taga hvad traktaten erbjuder oss. Och om vi granska denna traktat, å ena sidan, och den af Kongl. Maj:t föreslagna nya tulltaxan, å den andra, så skola vi finna, att Kongl. Maj:t i denna senare sökt bereda ersättning för hvad vi genom den andra förlora. I traktaten föreskrifves nemligen att vin af mera än 15 procent alkoholhalt icke beröres af traktatens tullsats å vin; i fråga om de viner, som hålla starkare alkoholhalt än 15 procent, äro vi sålunda oförhindrade att sätta tullsatsen så högt vi vilja. Förlusten för statsverket behöfver därför icke blifva synnerligt stor. Och att vi kunna få köpa lättare viner till billigt pris anser jag, ur nykterhetssynpunkt, icke vara något

ondt, snarare tvärtom, ty de äro vida helsosammare än de starkare vinerna. Detta om olägenheterna. Ser jag åter på de fördelar, som ett antagande af traktaten komme att medföra, så tror jag att de icke äro så att underskatta, som reservanterne velat göra troligt. Den kommer nemligen att verka till lättnad icke blott för exporten af vårt trä och vårt jern, utan äfven — och detta sätter jag i främsta rummet — för vår sjöfart. I jemförelse med de stora fördelar traktaten i detta afseende medför, anser jag verkligen olägenheterna vara af ringa betydelse. På tal om fördelarne tillåter jag mig ock erinra om bestämmelsen i art. 11, der Sverige vis-à-vis Frankrike tillförsäkras samma behandling, som tillkommer den mest gynnade nation. Detta innebär att, om Frankrike finner anledning att medgifva något annat land lättnader utöfver hvad vi nu kunnat betinga oss, så blir äfven Sverige delaktigt af dessa lättnader. Detta anser jag verkligen vara en fördel, så beaktansvärd, att när jag mot den väger olägenheterna, kan jag knappt förstå, huru någon tvekan kan komma i fråga om vi böra antaga eller förkasta traktaten.

Men, mine Herrar, här finnes ännu ett skäl, och det är för mig icke minst betydande, nemligen det som af Hans Excellens Herr Utrikesministern på förmiddagen antyddes. Denna fråga är icke blott en ekonomisk fråga, den har äfven en politisk betydelse, och denna för Sverige icke ringa. Som vi veta, har traktaten redan blifvit antagen af Norges Storting. Väl har jag af redogörelsen för den dervid förda debatten sett, att ett par talare uppgifvit, att det var af hänsyn för Sverige som de röstade för traktaten, men detta får man väl anse som ett blott "Talemaade", som det heter på danska. Ty det lär väl vara obestriddigt, att fördelarne af traktatens antagande äro ännu större för Norge än för Sverige. Men jag vill hemställa till eder, mine Herrar, huruvida vi skulle handla rätt mot broderlandet, i hvilken ställning vi skulle komma, och huruvida icke den broderlighet, som är önskvärd att bibehålla de båda folken emellan, skulle få en liten knäck, om Kammaren afsloge förslaget, hvilket beslut dessutom enligt min tanke vore omotiveradt. Jag skulle också, om jag än hyste betänkligheter mot traktatens antagande, vara tveksam och liksom draga mig för att åtaga mig det ansvar, som måste drabba en hvar, som bidrager till dess förkastande. Och jag vill derföre bedja de Kammarens ledamöter, som möjligen ännu icke fattat någon bestämd åsigt i frågan, att, innan de bestämma sig för att nedlägga ett nej i urnan, noga betänka och öfverväga följderna af ett sådant steg. Sedan de gjort det, tror jag icke att de skola vidare vara emot förslagets antagande.

För min del tillstyrker jag bifall till Utskottets hemställan.

Herrar af *Trolle* och *Melin* instämde med Herr Dickson.

Herr E. G. Boström: Herr Talman! Jag skall bedja att först få tillkännagifva, att orsaken till att jag talar från denna plats, är en framställning derom från notariatet, som påstår, att ett anförande från min plats i Kammaren är svårt att uppfatta vid notariebordet,

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

och ingalunda någon pretention på större uppmärksamhet än vanligt från Kammarens sida.

I saken vill jag till en början beröra ett yttrande, hvarmed Herr Hedlund på förmiddagen började sitt anförande. Han framförde nemligen en ursäkt för Bevillnings-Utskottet och dess betänkande — och deri var han, såsom tillhörande Utskottets majoritet, i sin fulla rätt — samt förklarade, hvad man dock icke kunde förnimma i Utskottet, att han icke var belåten med hvad Utskottet skrifvit; han tycktes vilja låta påskina, att den märkliga motivering, Utskottet gifvit för sitt tillstyrkande af traktatens antagande, berott på någon protektionistisk tillskyndelse. Jag behöfver icke försäkra eder, mine Herrar, att det är Utskottets frihandelsvänliga majoritet, som själf skrifvit sitt betänkande; men af betänkandet framgår, hvad vi också litet hvar veta förut, att det ingalunda är lätt att koka soppa på en spik. Hans Excellens Herr Utrikesministern, som på förmiddagen hade ordet, yttrade med vanlig älskvärdhet och anspråkslöshet, att han funne sig tillfredsstäld med denna förklaring; och sedan han gjort det, öfvergick han till en kritik, lika human äfven den, af min reservation. Jag skall nu bedja att få upptaga till besvarande något af hvad han under kritiken yttrade.

Hans Excellens framhöll först, liksom för att ursäkta det dåliga resultat, som underhandlingarne angående traktaten medfört, att det vore ofantligt svårt för en liten fattig nation att ingå traktater med en mäktig och ofantligt rik nation; och han anförde såsom bevis derför, att, medan Frankrikes sammanlagda årliga in- och utförsel hade ett värde af fem milliarder francs, uppgick Sveriges och Norges årliga utförsel till Frankrike till allenast femtio millioners värde. Mig synes deraf klart framgå, huru farligt det är för de små att gifva sig i lek med de stora. Jag skulle på denna fråga vilja tillämpa de gamla ordspråken, att "lika barn leka bäst", och att "man icke bör sträcka foten längre än fällen räcker till". Derjemte vill jag fästa uppmärksamheten på att nuvarande danska konseljpresidenten Estrup i ett yttrande framhållit faran för en liten stat att ingå tarifftraktater med ett stort land, hvilket yttrande torde vara beaktansvärdt äfven för oss; ty det är ju gifvet, att vår produktion är af ytterst liten betydelse för det stora landet, men att deremot detta land med sin stora produktion kan, om det så vill, föra öfver till oss hela massor af sina varor och på det sättet dränka vår industri, då vi icke själfva kunna bestämma de vilkor, under hvilka vi vilja mottaga dem.

Hans Excellens öfvergick sedan till ett beklagande deraf, att i reservationen icke definierats hvad med lyxartiklar menades. Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet har redan yttrat, att en definition deraf icke vore lätt; och detta är alldeles naturligt, ty för Hans Excellens kan t. ex. en mängd saker vara nödvändighetsvaror, hvilka för mig till äfventyrs äro öfverflödsvaror, och hvad för mig är ett behof, kan för mången annan vara öfverflöd. I praktiken bör det dock icke möta några svårigheter att säga, hvilka varor som äro lyxartiklar och hvilka som icke äro det. I sammanhang härmed och i anledning af påståendet att man ej borde nedsätta tullen på vin,

uttalade Hans Excellensen önskvärdheten deraf, att vin kunde införas i så stor mängd, att det utträngde bränvinet, och komme att finnas i hvar mans hus. Detta påminner mig om en önskan, hvars uttalande man tillskrifver Henrik IV i Frankrike, att i hvar bondes hus skulle hvarje dag kokas en höna. Huru många år, sedan denna önskan uttalades, förflutit, utan att den blifvit verklighet, känna vi; jag tror det kommer att dröja lika länge, innan Hans Excellens' förhoppning i afseende på vinkonsumtionen hos oss kan realiseras. Jag vill icke härmed på något vis tala för bränvinet och konsumtionen deraf; men i en tid, då man ifrågasätter att lägga accis på maltdrycker, ja till och med på vatten, är det egendomligt att samtidigt framhålla som önskvärdt, att vi skola sätta ned tullen på vin.

I fråga om siden yttrade Hans Excellens, att en hvar af oss bär sådant, och att, då vi komma till våra hem, förekommer än mera deraf. Det må nu vara sant; men deraf följer efter mitt förmenande alldeles icke, att vi icke böra betala skatt för denna vara. Gerna må vi nyttja såväl siden som vin, men må vi ej undandraga oss att betala en högre afgift derför.

Hans Excellens yttrade vidare, med anledning af hvad som står i reservationen angående olämpligheten att binda representationens beslutanderätt öfver tullbeskattningen i en tidpunkt då, såsom nu, genom hela Europa går en protektionistisk strömning, att man i Tyskland visserligen gjort försök i denna rigtning, men att "folket" icke tyckte om det. Jag vet icke hvad han menar med "folket", men om han dermed afser den tyska representationen, så är dock sant, att den samma bibehållit de protektionistiska tullsatsen den antagit och ingalunda visat någon benägenhet att gå tillbaka utan snarare att fortsätta på den inslagna banan. I Ryssland har man höjt tullsatserna med tio procent och dessutom tillika föreskrifvit att alla tullafgifter skulle betalas med guld, och den som känner till det olika värdet på papper och guld i Ryssland, vet att detta i och för sig icke utgör en så liten förhöjning. För Österrikes nu församlade riksförsamling har från regeringen framlagts ett förslag till tullaxa, som går uti en ytterst protektionistisk rigtning. Och hvad sjelfva Frankrike beträffar, så får man väl erkänna, att det är alldeles afgjort, att äfven detta lands tullagstiftning går i protektionistisk rigtning. Och jag vågar derför på grund af hvad jag nu sagt påstå, att, om det skall vara sanning, att det för närvarande icke förefinnes en protektionistisk strömning i Europa, så måste det vara hvad man kallar en sanning med modifikation.

Vidare kom Hans Excellens in på hvad jag i min reservation yttrat så väl i allmänhet som särskildt beträffande de under rubriken metallarbeten i den franska traktaten förekommande ojemna siffror i stället för de genom evalvering till metersystemet utjmnade. Han framhöll dervid det orätta uti att, under det traktaten ännu gälde, genom evalveringen höja tullsatserna, i synnerhet som förhöjningen exempelvis från 47 till 50 öre i sjelfva verket vore lika med en förhöjning af sex procent. Såsom ledamot af tullkomitén har jag varit

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

med om denna frågas behandling, och jag har således derom någon kännedom. Hvad då först angår påståendet om fransmännens förmenta obenägenhet för evalveringar, ber jag få erinra, att härifrån verkligen anmälades för franska regeringen, att anledningen till höjningen vid vissa evalveringar endast varit vår önskan att erhålla jemnare och beqvämare siffror samt att från fransk sida deremot *icke* gjordes någon invändning. Vidkommande åter evalveringens verkan å tullsatserna, tillåter jag mig fästa uppmärksamheten derå, att denna i regeln ej varder sådan Hans Excellens Utrikesministern genom sitt exempel velat antyda. Ty om ock en utjemning af siffran 47 till 50 innebär en förhöjning af omkring 6 procent, varder detta ej fallet, om man utjemnar 24 till 25 eller 59 till 60 eller 118 till 120 och dessutom bör härvid ihågkommas, att genom evalveringarne i den svenska tulltaxan bestämda nedsättningar äfven åstadkommas. Hans Excellens yttrade vidare, att om någon fransysk exportör yrkat att få sina varor in hit ej mot den efter evalveringen bestämda högre tullen utan mot den exakta traktat-tariffens, så hade naturligen sådant måst honom medgifvas. Men just den omständigheten, att något sådant yrkande aldrig blifvit framställt, bevisar bäst, af huru liten praktisk betydelse förhöjningen varit. Och det är helt naturligt, ty medan 6 procents förhöjning spelar en stor roll på en tull af 50 å 100 procent af varans värde, är den ej af någon betydelse, när, som hos oss, de franska artiklarne äro belagda med en tull af endast 4 å 6 procent af varuvärdet.

Hans Excellens öfvergick sedermera till att tala om de förmåner, som genom traktaten skulle beredas vårt jern och trä. I fråga om jernet ber jag att få komma tillbaka dit, då jag går att bemöta hvad Herr Finansministern yttrade angående redskap och maskinerier. I fråga om träexporten yttrade Hans Excellens, att den förmånen vi nu hafva att till Frankrike få införa hyfladt trä *tullfritt* är grundad endast på ett särskildt medgifvande af franska regeringen, icke på traktaten, och att vi riskerat att när som helst gå i mistning om denna förmån. Ja, men faktum är dock, att Frankrike funnit med sin fördel förenligt att i detta afseende låta oss fortfarande åtnjuta tullfrihet. Hvad för öfrigt det hyflade träet beträffar, så visa de sakkunniges uppgifter huru litet deraf i jemförelse med det oarbetade kunnat utföras, och jag vågar påstå att vi inom den närmaste tiden icke hafva att vänta så synnerligen stor tillväxt i exporten deraf. Till bevis derpå anhåller jag få framhålla en omständighet, som jag hittills icke hört anföras under diskussionen. Jag har af sakkunnige personer hört uppgifvas att af allt det virke, som exporteras till Frankrike, hälften finner sin slutliga användning såsom hyfladt; och om man då ser efter i konsulsberättelsen från Havre, hvilken är den fullständigaste af våra franska konsulers berättelser, så finner man att år 1879 infördes inom detta distrikt 193,000 standard ohyfladt virke, för jemnhetens skull kunna vi ju säga 200,000 standard, således skulle häraf 100,000 standard användas såsom hyfladt. Men under samma tid kunde emellertid icke införas mer än 1,485 standard eller i rundt tal 1,500 standard hyfladt trä. Således, fastän vi åtnjöt tullfrihet,

kunde vi icke införa mer än 1,500 standard mot ett behof af 100,000 standard, och nu sedan man pålagt så enorma tullar, säger man, att vi skola kunna införa massor deraf och göra denna export till en guldgrufva. Huru enorm tullen är, se herrarne af norska departementets för det Inre framställning; den går till bortåt 60 procent af arbetskostnaden.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Vidare yttrade Hans Excellens, i fråga om sjöfarten, att vi måste hafva en traktat, annars skulle vi komma i en sämre ställning än hela det öfriga Europa. För min del måste jag bekänna, att jag icke vet, hvori denna sämre ställning skulle bestå; vi kunde naturligtvis icke komma i sämre ställning än andra länder, som icke hafva någon traktat med Frankrike. Man har velat föra den tilländalupna traktaten till godo hela den utveckling vår sjöfart vunnit på Frankrike. Ingenting är dock mera origtigt; ty lästetalet steg under åren 1855—1861 från 31,000 till 87,000 läster, d. v. s. ungefär till tredubbla antalet, men under traktatsåren endast till sjudubbla beloppet, oaktadt lästetalet under de senare åren efter samma proportion skulle stigit än mera, i fall utvecklingen derunder fortgått i samma skala som den gjorde, innan traktaten kom till stånd. För öfrigt utgå alla dessa antaganden om vådor för vår sjöfart från den hypotesen, att den ännu gällande lagen af år 1866, som tillförsäkrar alla sjöfarande nationer lika förmåner med fransmännen sjelfva, skulle komma att upphävas; man har sagt, att man icke kunde lita på något. Först och främst vill jag härmed fästa herrarnes uppmärksamhet på den premiering, som är införd i Frankrike, en premiering, som är sådan, att till och med på en diplomats språk den ej kunnat karakteriseras annorlunda än, att den kringgår traktatens anda, om ock icke dess bokstaf. Nu säger man, att Frankrike, om det vill studera dess bestämmelser, skulle afhålla sig derifrån af traktaten. Herr Grefve Björnstjerna yttrade på förmiddagen, att det vore tydligt och klart, att premieringssystemet icke kunde utsträckas. Jag frågar, huru han vet det. Man har antagit, att ett sådant system icke vore möjligt; men Frankrike är behändigt i att uppfinna sätt, när det gäller att se sig sjelf till godo. Dessutom är den nya premieringslagen af år 1881; och det är temligen gifvet, att, om Frankrike velat upphäva 1866 års sjöfartslag, det varit ett utmärkt tillfälle att göra det 1881, då de kunnat göra det oberoende af hvarje traktat. Men de funno det icke förenligt med sin fördel att göra det, utan de ville premiera sina fartyg och låta sjöfarten i öfrigt hafva sin gång. Man har framhållit, hvad vi skulle riskera, om lagen af år 1866 stode kvar, men vi icke accepterade denna traktat, att vi skulle få betala högre lots- och mäklareafgifter. Härvid vill jag fästa uppmärksamheten på det faktum, att man i Frankrike icke behöfver anlita mäklare, om man sjelf kan tala franska språket tillräckligt; och jag känner ett rederiblag i Stockholm, som icke tillåter sina skeppare att använda mäklare; göra de det ändå, blir det en utgift, som drabbar skepparne sjelfva.

Jag vill nu öfvergå till bemötande af en del af hvad Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet yttrade. Han sade, att den nu föreliggande traktaten har så små dimensioner mot den gamla, der-

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

före att den förra omfattar blott 135 artiklar, medan deremot den gamla omfattade vida flera. För såvidt man endast räknar, har han rätt. Men i en sak sådan som denna bör man icke blott räkna utan äfven väga; och genomgå vi dessa 135 artiklar, finna vi, att alla våra hufvudsakliga näringar äro bundna genom traktaten. Det är alldeles som om jag tänkt mig våra jordbruks-, sågverks- och bergsbruksnäringar bundna, men alla andra fria, och sedan påstode, att vi ju hafva alla våra näringar med undantag af tre fria; men huru mycket hade vi då i sjelfva verket fritt? Herr Finansministern utgick ifrån, att de tullsatser, som blifvit bestämda genom traktaten, i sjelfva verket icke innebära något tryckande band, derför att de i allmänhet äro desamma, som blifvit föreslagna af tullkomitén. Jag vill icke underskatta tullkomiténs verksamhet och betydelse, men jag har alltid föreställt mig, att dess arbete skulle underställas Riksdagens pröfning, och att det finge sin betydelse, först sedan Riksdagen haft tillfälle deröfver uttala sig.

Vid komitén sjelf i och för sig kan jag icke fästa det stora afseende man sålunda velat tillägga densamma. Det finnes icke, yttrade Herr Finansministern, någon anledning, att vi skulle gå högre än komitén gjort. Tvärt om, påstår jag, finnes det anledning dertill; och 1880 års Riksdag gjorde det också i många fall.

Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet yttrade vidare, att tull på redskap, maskinerier och verktyg icke borde förekomma, och han hoppades, att Riksdagen icke måtte besluta någon sådan tull. För min del tror jag det vore bättre, om Riksdagen vore i tillfälle att fritt och utan påtryckning från Frankrike få yttra och bestämma sig i detta fall. Det är dock ovedersägligt, att då vi här i Sverige hafva denna näring fri, hafva alla andra länder i Europa, med undantag af England och Norge, densamma skyddad med tullsatser. Till och med Belgien och Holland, dessa högt stående industriidkande länder, hafva tull å dessa tillverkningar. Af tullkomiténs betänkande framgår också, att yrkesidkarne sjelfva enstämmigt begärt tull. Frågor hafva nemligen från tullkomitén utgått till *alla* dessa yrkesidkare, och *alla* ingångna svar, och de voro ej ett fåtal, hafva förklarat sig behöfva tull. De hafva också grundat denna sin begäran på skäl, som icke gerna kan underskattas, då de sagt, att då artiklar, som för tillverkningen erfordrades, voro belagde med tull, det vore obilligt att den färdiga produkten skulle få tullfritt införas. Jag tror, att detta är ett argument, som icke kan bortresoneras. Herr Finansministern anmärkte emellertid, att det varit *en* industriidkare, som uttalat en annan åsigt, och det är fullkomligt riktigt, att en maskinfabrikant vid muntligt förhör inför tullkomitén uttalat en sådan åsigt. Men se vi till, hvem denne ende är, så finna vi, att han för sin tillverkning i motsats till de andra åtnjuter skydd, derför att införseln af hans hufvudsakliga tillverkning är förbjuden; han har nemligen derå patent. Vid sådant förhållande har hans öfriga tillverkning icke för honom haft så stor betydelse, då han ju alltid haft god förtjenst på den skyddade produkten. I sjelfva verket kån hans uttalande således icke anses för annat än en tom fras.

Herr Finansministern anförde vidare, likasom Herr Hedlund på förmiddagen, några siffror om den utveckling, våra mekaniska verkstäder haft på den senaste tiden, och nämnde i sådant hänseende, hurusom tillverkningsvärdet stigit från 7 millioner 1865 till 17 millioner 1879, och under år 1880 vore det enligt nyare underrättelser ännu högre. Ja, detta är sant, men granska vi dessa siffror, finna vi, att från det att tillverkningsvärdet år 1875 var högst eller 31 millioner, har det successivt fallit år från år till 17 millioner; näringen visar således ett betänkligt tillbakagående. Härtill kommer en sak, som icke förut berörts, men som är af ganska stor vikt, den nemligen att de officiella utgifterna omfatta icke allenast mekaniska verkstäder utan äfven gjuterier, hvilka senare redt sig skäligen godt, just därför att de fått åtnjuta tullskydd.

Herr Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet upptog vidare talet om lyxartiklar och sade att dessa i sjelfva verket icke förtjena plats i skattesystemet, annat än för såvidt de inbringa ett nämnvärdt belopp, och att man kunde åsätta dem så hög tull, att ändamålet förfelades. Sådant kan naturligen hända, men någon anledning att befara något sådant förefinnes väl ej nu, och jag behöfver ej erinra herrarne, att 1880 års Riksdag bestämde å lyxartiklar en tull, hvilken var väsentligt högre än den nu föreslagna, och jag tror icke att jag misstager mig, om jag säger, att Herr Statsrådet då sjelf var med om samma tull. Vid sådant förhållande hemställer jag, om icke hans argumentation faller något i värde.

Herr Finansministern öfvergick derpå till de gjorda beräkningarne, hvilka han fann temligen osäkra. Här gifver jag honom delvis rätt, men det finnes ju intet annat sätt än att värdera vinsten eller förlusten än i penningar och taga resultatet sådant det utfaller. Han slutade sitt anförande med att säga, att det gälde för oss att bibehålla en gammal upparbetad marknad för jern och trä. Hvad denna sak beträffar, ber jag få fästa uppmärksamheten derå, att jernet, sedan franska handelstraktaten började tillämpas, icke vunnit någon väsentligen ökad afsättning i Frankrike. Afsättningen har nemligen ökat endast med 50 procent, hvilket är en liten siffra i förhållande till den utveckling handeln i öfrigt tagit. Det är i öfrigt endast oarbetadt trä och hafre, som spelar någon roll i vår export, hvilket herrarne lätt kunna se af den sista af de vid utskottsbetänkandet fogade tabellerna, der hela denna sak är klart framställd. Nu är förhållandet att uti den i Frankrike 1881 antagna tarif général, hvilken grundar sig på ytterst samvetsgranna undersökningar, tull ej finnes påförd hvarken hafre eller oarbetadt trä. Och då dessa artiklar äro de, som gifva Sverige största inkomsten, vågar jag påstå, att vi behålla den franska marknaden, vare sig vi hafva traktat eller icke.

Jag har nu slutat den delen af mitt anförande, der jag sökt jemföra tullsatser med tullsatser och vinster med förluster, och jemförelsen har, så vidt jag kan fatta, ej utfallit tillfredsställande. I sjelfva verket hafva också alla talare, hvilken sida de än tillhört, förklarat, att dessa siffror spela en underordnad roll och att det är andra omständigheter, på hvilka man vill grunda sitt beslut om anta-

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

gande eller förkastande af traktaten. När man sedan slutat omtala dessa verkliga skäl, har man fått höra en hel mängd olika sådana. *En* tror att, om ej traktaten antages, vi icke få utföra något trä till Frankrike, eller med andra ord att Frankrikes behof af trä skulle komma att upphöra; *en annan* har funnit upptäckter och uppfinningar oskiljaktiga från traktater och säger, att därför måste vi hafva en traktat, medan åter *en tredje* anser traktaten behöflig för att bereda nödig stadga.

När jag hör dessa många olika skäl, kan jag i förbigående icke låta bli att tänka, huru väl med en liten travestering här passar in det bekanta uttrycket från "Den sköna Helena": traktat måste vi ha', om än aldrig så dålig. Men det argument, som jag sist nämnde, utgör just sjelfva kärnan af bevisningen till förmån för traktaten — det nemligen att det gifver en viss stadga åt vår industri och våra näringar, hvilken mening också uttalades af Herr Finansministern, när han sade, att han icke kunde förstå hvad betydelse man kan vilja lägga deri, att maskiner, redskap och verktyg blifva genom traktaten förklarade tullfria, om man icke har för afsigt att i en framtid komma med yrkande om tull på dem. Jag undrar dock, om man icke med fullt samma berättigande skulle kunna vända om detta antagande och säga: "är männe icke meningen med traktaten, att man derigenom skall binda våra händer och genom hjälp utifrån hindra oss att göra ändringar i våra tullsatser, på det att herrar frihandlare sålunda må för en längre tid genomdrifva tillämpningen af sina åsichter?" Jag tror, att den omändringen af påståendet är fullt berättigad.

Jag skulle för öfrigt vilja vid detta tillfälle upprepa ett uttalande, som jag återfunnit vid debatten om handelstraktaten i Holland, och som passar väl in här, i synnerhet som det är afgifvet af en frihandlare. Han säger, att han anser det orimligt att genom konvention upphöja ögonblickets politik till framtidens grundlag. Dessutom undrar jag just, huru det skall gå, om vi fortsätta på den väg vi inslagit. Genom 1865 års traktat tillköpte vi oss fördelar för vår sjöfart och industri. Denna traktat går nu till ända, och det blifver fråga om en ny. Det är då icke längre fråga om att vinna någon ytterligare förmån, utan, sedan Frankrike uppsagt traktaten, få vi blott söka att kunna bibehålla de förmåner vi en gång tillköpt oss. Huru skall det gå till slut, om det fortsätter på detta vis, med uppsägningar vid hvarje tioårsperiod och vi få för hvarje gång genom ytterligare uppoffringar tillköpa oss bibehållande af de förmåner, hvilka vi redan köpt.

Man har här fått höra, både i debatten och ännu mera utanför densamma, yttranden rigtade till dem, som vilja afslå traktaten: "kunnen I då taga på edert ansvar att afslå traktaten?" Hvad innebär väl en sådan fråga? Hvad vilja vi då göra? Vi vilja endast bibehålla åt Riksdagen full handlingsfrihet. Hvad vilja deremot de andra, som påyrka traktatens antagande? Jo, de vilja binda Riksdagen. Då frågar jag åter: "hvar ligger väl ansvaret? Hos dem, som vilja bevara Riksdagens handlingsfrihet, eller hos dem, som vilja binda Riksdagen?"

Jag vet, att om jag frågar frihandlarna: "Viljen I bära ansvaret för traktaten?" säga de: "ja, visst vilja vi det"; och det är ju också klart, att de skola utan tvekan svara så, då de lita endast på sina teorier. För dem betyder praktiken ingenting, och då nu frihandeln i teorien svårligen låter sig bestridas, äro de genast redebogne att svara: "ja, visst måste vi antaga traktaten; det ansvar, som dermed följer, ikläda vi oss gerna."

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Herr Gumælius yttrade under förmiddagens debatt, att, när norrmännen med sin regering kunnat antaga traktaten, så kunde vi väl med vår regering icke säga nej. För min del får jag säga, att detta yttrande gjorde ett egendomligt intryck på mig. Skulle således en fråga sådan som denna icke få afgöras på grund af sakens egen beskaffenhet, utan med afseende på personliga förhållanden. Norrmännen hafva i detta fall enligt min åsigt gått den rätta vägen, när de, oakadt de ligga i klammeri med sin regering, icke af hänsyn till den underlåto att antaga traktaten, som de funno för sig fördelaktig, och så borde vi väl också göra. Det vill säga, oafsedt det värde vi sätta på vår regering, böra vi i detta fall låta oss ledas endast af hvad vi anse för oss godt och gagneligt. Jag kan nog inse, att man i nationella frågor kan göra medgifvanden och justera sitt beslut efter regeringens önskan, och jag vill till och med gifva, att detta kani i vissa fall hafva sitt berättigande. Men man står då alldeles sjelfständigt och är i tillfälle att sjelf vidtaga ändringar och rättelser, när sådant behöfves, men saken förhåller sig icke så, när det gäller internationella frågor. Då måste man tillse, hvad saken *i sig sjelf* kräver, och icke binda sig för personers skull, som man i dag kan hafva, men i morgon icke, ty det beror då ej längre endast på oss sjelfva att vidtaga de ändringar, som vi kunna anse vara af behofvet påkallade.

Jag kommer nu tillbaka, till hvad Hans Excellens Herr Utrikesministern yttrade i slutet af sitt anförande. Han talade om, att unionstecknet i flaggan har gifvit oss en aktad ställning i Europa. Nej, det har det icke gjort. Vi intogo en aktad ställning långt innan Sverige blef förenadt med Norge. Dermed vill jag icke hafva sagt, att en ändring skett i detta förhållande, sedan unionen tillkom, men att vår ställning i Europa är för gammal för att räkna sin begynnelse derifrån. Skola vi nu, sade han, trots unionstecknet, blifva i Frankrikes hamnar utsatta för en annan sämre behandling än norrmännen, derföre att vi ej vilja antaga den gemensamma traktaten. Nej, det behöfva vi visst icke, och detta emedan 1866 års lag gifver lika berättigande åt alla.

"Norge väntar med spänd uppmärksamhet utgången af frågan, och ser man denna rätt, är den icke en nationalekonomisk utan en politisk", yttrade vidare Hans Excellens Utrikesministern. Frågan är naturligtvis derigenom bragt in på ett annat kapitel. Men icke desto mindre ämnar jag yrka afslag. Jag vill fästa uppmärksamheten derpå, att enligt den norska grundlagen är "Kongeriget Norge et frit, selvstændigt, udeleligt og uafhængeligt Rige". Derför har också Norge fritt antagit traktaten. Men är då ej äfven Sverige ett fritt, sjelfständigt land? Skulle icke vi då också få fritt och sjelfständigt fatta beslut

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

i denna fråga eller skola vi gå i ledband af Norge? Skola vi icke få bedöma hvad som för oss är bäst efter våra egna förhållanden, utan efter andras. Jag yttrar mig här såsom svensk representant, och såsom sådan är jag skyldig att i främsta rummet se på Sverige och dess intressen. På samma sätt hafva norrmännen handlat. Jag föreställer mig, att norrmännen med sin skarpt utpreglade sjelfständighetskänsla icke kunna annat än värdera oss, då vi å vår sida handla efter samma grundsats. Om derföre svenska Riksdagen skulle förkasta traktaten, så är det väl möjligt att detta skulle till en början framkalla någon misstämning i Norge, men denna skulle nog snart försvinna, likt ett stormmoln som hastigt urladdar sig, hvarefter himlen åter blifver klar. Med ett ord, jag sätter Norge högt, men jag sätter Sverige högre, och derför måste jag yrka afslag å traktaten.

Häruti förenade sig Herrar *J. M. Svensson, J. E. Ericsson* i Ahlberga, *Ola Månsson* och *C. Andersson* i Hamra.

Friherre Fock: Efter det anförande, som vi nyss hört från statsrådsbänken, återstår för mig litet att tillägga i denna fråga, och jag kande hafva helt och hållet afstått från ordet, om jag icke hade önskat att Herr Hedlund icke skulle vara den ende ledamoten af Bevillnings-Utskottet, som uppträdt till försvar för Utskottets betänkande. Jag skall nu icke särdeles fördjupa mig i siffrornas labyrint, derför att man af siffror, som endast *höras*, icke har så lätt att draga rigtiga slutsatser. Dessutom äro siffror ömtåliga pjeser, och man kan stundom använda samma siffror för att bevisa motsatta satser. Som ett exempel härpå skall jag påminna om något som på förmiddagen tilldrog sig här i Kammararen. En talare ville förringa betydelsen af Sveriges utförsel till Frankrike och förstora betydelsen af Frankrikes införsel till Sverige, derigenom att han jempförde Sveriges utförsel till Frankrike med Frankrikes folkmängd, och tvärtom utförseln från Frankrike till Sverige med Sveriges folkmängd. Ja, det är en mycket behändig kalkyl, men jag skall be att få kasta om den och jempöra Sveriges utförsel till Frankrike med Sveriges folkmängd och Frankrikes utförsel till Sverige med Frankrikes folkmängd. Då blir resultatet, att för hvarje invånare i Sverige utfördes år 1880 till Frankrike varor till ett värde af 6 kronor 40 öre, under det att utförseln från Frankrike till Sverige belöpte sig till 20 öre på hvarje fransman. Jag fäster icke någon vikt vid en sådan kalkyl, men jag har velat framlägga den för att visa, huru för-sigtigt man bör handtera siffror. De statistiska siffrornas språk är för resten ett språk, som icke är så lättläst. Det fordras ganska nog-granna och mogna studier för att af dessa siffror draga rigtiga slutsatser. Det är med dem som med årtalen i historien; det är icke nog att känna dem, man måste också kunna placera dem på rätta ställen.

Jag skall icke heller inlåta mig på många detaljer, utan endast fästa mig vid några få hufvudmoment af Utskottets betänkande, hvilka här varit föremål för anmärkningar. Efter de anföranden, som redan hållits, i synnerhet från statsrådsbänken, kan jag ytterligare inskränka mig, och jag skall uteslutande hålla mig till den fråga, som

är före, nemligen Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 4, och dervid icke inblanda dit icke hörande frågor, de må röra sig på den dramatiska konstens eller på den stora politikens område.

Det är klart att för dem, som absolut icke vilja ingå på en så kallad tariftraktat — för dem behöfves icke något vidare resonnement i frågan; de vilja icke att Riksdagen skall afstå från sin sjelfbestämmningsrätt genom att sålunda binda sig af en dylik traktat. Men skall en tariftraktat mellan tvenne folk ingås, så är det väl alldeles gifvet, att hvarterdera folket såsom vilkor derför måste söka bereda fördelar för sina hufvudsakliga exportprodukter. Utgår man icke från denna grundsats, blir hvarje dylik traktat omöjlig. Följaktligen, då en sådan fråga uppstår emellan Frankrike och Sverige, är det klart, att Frankrike måste å sin sida taga i betraktande hvad som är att vinna på utförseln af dess förnämsta exportartiklar och Sverige likaså å sin sida hvad som står att vinna för dess egna. Bland Frankrikes förnämsta exportartiklar förekommer i främsta rummet den här så mycket omtalade artikeln *vin*, hvaraf Frankrikes årliga produktion uppgår till emellan tre och fyra milliarder liter, d. v. s. till mera än hvad hela det öfriga Europa producerar. En annan vigtig exportartikel för Frankrike är alstren af dess förädlingsindustri, deribland väfnader af silke, linne m. m., jemte åtskilligt annat finare gods, som vi rubricera såsom lyx- och öfverflödsartiklar. Sveriges förnämsta exportartiklar deremot äro spanmål, trä och jern, hvartill i en icke allt för affägsen framtid torde kunna komma ladugårdsprodukter. Det är nu häremot, som den första anmärkningen blifvit rigtad, nemligen emot den omständigheten, att hvad vi skulle vinna genom denna traktat vore en marknad för våra råvaror, men att hvad Frankrike vunne vore en marknad för dess förädlingsindustri. Det ligger emellertid alldeles i sakens natur, att en traktatsunderhandling emellan Frankrike och Sverige icke kan inledas på annan bas än på ömsesidiga medgifvanden just i fråga om *dessa* artiklar. Man har sökt uppgöra en kalkyl öfver den vid in- och utförseln uppkommande förlust, som skulle drabba statsverket genom den föreliggande traktatens antagande. Betydelsen af detta räkneförsök har redan blifvit tillbakavisad, och jag tror icke att jag misstager mig, om jag påstår, att det icke är dessa 200,000 eller 300,000 kronor eller låt vara en million, såsom reservanterne uppgifva, som är egentliga föremålet för den strid, hvilken nu pågår, utan detta stridsämne är hufvudsakligen den frågan, huruvida vi skola antaga en annan tullpolitik än vi under de senaste årtiondena följt. *Detta* är frågan, men icke det obetydliga belopp, hvarmed våra tullintrader möjligen skulle komma att sjunka eller måhända nu, likasom för femton år sedan, komma att stiga. Jag skulle verkligen icke heller hafva berört denna sak, om jag icke såsom ledamot i Bevillnings-Utskottet velat inlägga en gensaga mot ett yttrande, som i sammanhang härmed förekommer i reservationen. Sedan nemligen reservanterne beräknat den förlust, som enligt deras mening statsverket skulle göra genom traktatens antagande och tullnedsättningarna på s. k. öfverflödsvaror, tillägga de att denna förlust måste då på annan väg fyllas, "antagligen genom förhöjd tull å så

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

kallade kassaartiklar, hvilka endast genom sin egenskap att ingå i den stora massans förbrukning vunnit denna betydelse, och hvilka, de må nu vara verkliga behofsartiklar, såsom kaffe, socker och sirup numera obestriddligen äro, eller den stora massans njutningsmedel, såsom tobak, billigtvis ej borde fördyras, för att den förmögnare befolkningen skall få sina njutningsmedel för lägre pris.“

Jag ber i anledning häraf att få göra en fråga till herrar reservanter. Hvad berättigar desse att draga denna slutsats, eller att svenska regeringen å sin sida antagit och Bevillnings-Utskottet tillstyrkt dessa tullnedsättningar, på det att de förmögnare skulle få sina njutningsmedel för billigare pris? Kan det verkligen visas, att en sådan tanke utgjort motiv för denna åtgärd, då bör traktaten visserligen icke antagas, utan hellre rifvas i stycken; men jag älskar tro, att reservanterne icke haft full mening med hvad de sålunda uttalat.

Jag öfvergår nu till betraktande af några bland de hufvudsakliga anmärkningarne emot traktaten. Först och främst klagas öfver den tullfrihet å maskiner, redskap och verktyg, vid hvilken vi skulle fortfarande bindas för en tid af tio år, och i sammanhang härmed erinras om svårigheterna att finna afsättning för det svenska jernet, därför att man i andra länder uppfunnit flera sätt att af mindre godartade malmer åstadkomma ett jern, som vore användbart äfven för delikatare ändamål. Men några sidor längre fram, der det framhålles att genom traktatens bestämmelser en lättnad för afsättning af det svenska jernet skulle kunna vinnas i Frankrike, resonera reservanterne bort denna omständighet såsom betydelselös. Hvad nu beträffar den svenska tillverkningen af maskiner och redskap m. m., visar sig likväl att denna icke varit särdeles tryckt. Af den utredning, som tullkomitén på Riksdagens egen begäran gjort, framgår att för femårsperioden 1875—1879 uppgick tillverkningsvärdet af denna art af industrialster till något öfver 25,000,000, men deremot under den femårsperiod, som var närmast före 1865 års handelstraktat, till endast 5 $\frac{1}{2}$ millioner kronor, det vill säga att tillverkningsvärdet under den förstnämnda femårsperioden var 4 å 5 gånger större än under perioden närmast före antagandet af samma handelstraktat. Detta är visserligen icke en följd omedelbart af den franska handelstraktaten, men det är dock ett faktum att denna utveckling skett under den tid, då tullfrihet för hit hörande artiklar egt rum. Men, säger man, denna industri har beklagligtvis gått ned under de senaste åren, så att, såsom den nästföregående ärade talaren upplyst, tillverkningsvärdet för dessa artiklar, som år 1875 uppgick till 31 millioner, år 1879 deremot gått ned till omkring 18 millioner kronor. Detta är visserligen en sanning, men underkastas hithörande statistik en närmare granskning, finner man, att på samma gång värdet af den inhemska tillverkningen vid mekaniska verkstäder och gjuterier under den nämnda tidsperioden från 1875 till 1879 nedgått från 31 till 18 millioner kronor, har äfven värdet af införda utländska redskap och maskiner minskats från ett värde af 14 $\frac{3}{4}$ till 3 $\frac{3}{4}$ millioner kronor; ett alldeles tydligt bevis för att detta nedgående hos oss varit en följd af den tryckta ställning, som under nämnda tid i allmänhet egt rum, icke

blott hos oss, utan äfven i andra länder, och att åtminstone nedgåendet af den inhemska tillverkningen ej berott af någon ökad tillförsel från utlandet. Dessutom har denna industrigren nu åter förbättrats, så att tillverkningsvärdet för år 1880 höjt sig med omkring 3 millioner kronor — för 1881 föreligga ännu icke några uppgifter. Alstren af denna vår industri hafva äfven under de senare åren fått inträde på den utländska marknaden, men man beklagar att de der mötas af mer eller mindre höga tullsatser. Men kan väl detta förhållande afhjelpas derigenom, att *vi* sjelfva lägga tull på dylika artiklar? Vi kunna visserligen vidtaga en sådan åtgärd under inflytande af dåligt humör, men icke tror jag att vi vinna något derpå i afseende å ökad afsättning i utlandet, utan det kan möjligen hafva en motsatt verkan. Vi hafva under 25 års tid haft tullfrihet på detta slags artiklar, och under denna tid har den ifrågavarande industrien vuxit och blifvit en af våra allra förnämsta.

En annan industri inom vårt land, som förmenas komma att lida af franska handelstraktatens antagande, är väfnadsindustrien; icke ens denna tyckes hafva tillräckligt skydd. Jag skall derfor visa hvilket skydd denna industri verkligen har; jag har nemligen sökt, såvidt det varit möjligt, att sammanräkna tullinkomsterna å väfnader under år 1880. Beloppet — ehuru sannolikt för lågt — uppgår dock, efter det tullen för allt slags garn blifvit frändragen, till ej mindre än 3,600,000 kronor; och ändock är detta icke nog, ändock skulle denna industri behöfva ännu högre skydd. I främsta rummet är det linneväfnadsindustrien, som här skulle hotas; och af densamma företrädesvis hussløjden, d. v. s. den hussløjd, som afser bearbetning af det svenska linet genom såväl spinning som väfnad. Sväriligen kan man dock vid närmare eftersinnande komma till det resultat, att det varit införseln från utlandet af linneväfnader, som nedtryckt den ifrågavarande hussløjden inom landet. Har detta icke snarare varit en följd af det billiga pris, som bomull under de senaste årtiondena betingat. Detta synes mig åtminstone hafva varit den förnämsta orsaken, hvarjemte fabriksindustriens utveckling naturligen måst verka i samma riktning, ett förhållande, som sannerligen icke genom någon lagstiftning kan afhjelpas.

Jag kommer nu till frågan om det der olyckliga sidenet eller den fördömliga lyxartikeln, som går under detta namn och som vi skulle blifva tvungna att taga in på billigare vilkor än hittills skett. Denna vara, säger man, borde beläggas med högre tull, därför att den begagnas företrädesvis af de förmögnare, som hafva råd att betala. Utskottet har äfven medgifvit, att siden skulle vara en lämplig artikel för högre tullbeskattning; men tro herrarne verkligen att ändamålet dermed vinnes, det nemligen att staten skulle få betydligt högre tullinkomst? Detta torde vara mycket tvifvelaktigt. Först och främst vet man att i allmänhet förhöjning af tullsatsen minskar införseln, något som likväl ur viss synpunkt anses så högligen önskvärdt. Men det skulle kunna hända äfven något annat, och som ju äfven afses med den höga tullsatsen, nemligen att verkligen framkalla inhemska sidenindustri. Om detta inträffade, om vi under det höga tullskyddet

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

företoge oss att här hemma väfva allt eller allra största delen af det inom landet erforderliga sidentyget; då hade man visserligen fått nöjet att beskatta de rika, men statskassan hade ej fått skatten, utan den hade gått till andra rika, nemligen de som anlagt fabriker. Ändamålet vinnes ej med sådana åtgärder. Enda sättet att vinna detta mål — ett sätt som jag likväl betvivlar att Kammaren är benägen att biträda — enda sättet är att lägga tull äfven på råvaran. Då först blir det en verklig beskattning på siden. Men då skulle efter de upplysningar, som blifvit lemnade, sannolikt inträffa, att den sidenindustri, som finnes och kunnat utöfvas inom landet, skulle krossas; ty idkare af denna industri hafva enträget undanbedt sig tull på råvaran, de vilja då hellre fördraga något lägre tull på det färdiga fabrikatet. Orsaken härtill uppgifves vara att en ganska betydlig export af svenskt siden till Danmark, Norge och Finland för närvarande eger rum, men denna rörelse skulle gå under, ifall råvaran belades med tull, då det ej blefve möjligt att i dessa länder täfla med tyska och franska fabriker, helst det svårigen låter sig göra att vid det färdiga sidentygets utförsel erhålla restitution af råämnestullen.

Jag skall be att i sammanhang härmed få göra en allmän anmärkning. Jag tror mig vara så varm vän af svensk industri som någon annan, men af en industri, utvecklade på naturlig väg och utan konstlade medel. Vi hafva här i tullkomiténs betänkande en ganska vacker tablå öfver vår industris utveckling i flera riktningar under de sista 15, 20 åren. Emellertid, mången säger och kanske ännu flere tänka, att denna tablå kunde vara mycket vackrare. Vi hafva outtömlig tillgång på jern; hvarför icke bearbeta detta och derigenom åstadkomma en industriverksamhet i landet, mångdubbelt större än den nuvarande? Vi borde icke exportera vårt jern i stänger och ännu mindre såsom tackjern, utan såsom maskiner, redskap, verktyg m. m. Nåväl, om jag antager att genom en strängt protektionistisk tulllagstiftning kunnat åstadkommas ett sådant resultat, om under skyddet och trycket af en sådan lagstiftning en mängd fabriker blifvit anlagda och en långt större förädlingsindustri kommit till stånd, än den som verkligen förefinnes, vore ej att befara att denna vackra medalj kunde förete en långt mindre vacker baksida. Det vore naturligtvis icke möjligt att åstadkomma detta resultat utan att först och främst använda betydliga kapital till byggnader och maskiner. Kapitalen finge vi naturligtvis söka i utlandet och sedan betala ränta och amortering, som väl den uppblomstrande industrien antages kunna gälda. Men det fordras äfven arbetskrafter. Kanhända skulle för sådant ändamål — för drifvandet af en konstlad förädlingsindustri — åtskilliga tiotusental af arbetare dragas från andra, naturligare näringar, från jordbruket, skogsskötseln, bergshandteringen och sjöfarten, med ett ord från dessa näringar, öfver hvilkas blomstring vi nu äro glada, och som ej fordra något särskildt skydd. Det skulle uppstå täflan att få arbetare både till det ena och det andra, och det skulle då kunna hända att blomstringen inom de nya industrigenarne medförde motsvarande aftynande af de äldre. Kunde vi ock måhända fördraga denna rubbning i de industriella förhållandena, återstår dock den

frågan, hvilken lycka för nationen vore att vinna deraf, att ett stort antal arbetare skulle dragas från det för kropp och själ helsosamma arbetet vid jordbruket, bergsverken och skogshandteringen samt tvingas in uti de stora fabrikslokalerna?

Jag upprepar att jag älskar industriens utveckling, men jag älskar icke att denna utveckling forceras genom konstgjorda medel.

Mycket klander har uttalats mot den roll, som artikeln vin spelar i traktaten. Jag har redan anmärkt att den nedsättning i tullen på vin, som blifvit bestämd, är ett oundgängligt vilkor för åstadkommande af hvarje tariftraktat med Frankrike, och hvad nu denna tull beträffar, så vill jag först och främst framhålla, att densamma, som uppgår till $16\frac{1}{2}$ öre per liter, om man hänför den till varans värde, icke är så låg, som herrarne synas antaga. Den större delen af de från Frankrike inkommande vinerna tillhör det lättare franska vinet, som på produktionsorten är synnerligen billigt. Jag är öfvertygad om att den största delen af dessa viner på produktionsorten icke kostar mer än 60 à 70 öre per liter.

Nåväl! $16\frac{1}{2}$ öre tull utgör då 20 à 25 procent af värdet, och denna procentsats motsvarar ungefärligen hvad Frankrike fordrar i tull på jern.

Vidare vill jag fästa uppmärksamheten vid att det endast är viner, som icke hålla mer än 15 procent alkohol, hvilka draga den lägre tullen; vi hafva full frihet att beskatta de starkare vinerna.

Men det finnes ännu en omständighet, som man möjligen ej uppmärksammat, och det är att till följd af den formulering, taxan fått, gäller den lägre tullen endast sådant vin, som inkommer *sjöledes* direkte från produktionsorten. Allt annat vin kunna vi beskatta efter behag. Detta är en ganska viktig omständighet, ty omkring en femtedel af det vin, som införes, kommer transito öfver England och Danmark och är således uteslutet från den i traktaten bestämda lägre tull-satsen.

Sedan man på detta sätt gjort så mycket som möjligt af de medgifvanden, vi nödgats göra, och sökt åt dem gifva den största möjliga förstoring, så vänder man om kikaren och ser i förminskning de fördelar, som vi betingat oss.

Hvad först och främst jernet beträffar, så är det alldeles obestridt att, i afseende derå, traktaten skänker oss fördelar, som, om de ock ej äro så betydliga, att vi icke kunnat önska oss dem större, likväl äro fördelar, som jag är förvissad om att jernexportörerna icke vilja sakna. Jag kan icke tro att de anse det vara skäl att visa ifrån sig en lindring, som kan bidra att hålla den franska marknaden öppen för det svenska jernet.

En i traktaten medgifven lindring i införseltullen till Frankrike å hyfladt trä har varit föremål för en särskild uppmärksamhet. Dels har man velat förringa betydelsen af densamma, dels har man i denna lindring velat se en hotande fara för landets ungskog. Hvilken betydelse denna lindring har, visar emellertid förhållandet i Norge, der omkring hälften af träexporten just består af hyfladt virke. Jag litat för öfrigt härvidlag på sakkunnige och erfarne exportörers förklaring,

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

att den medgifna lindringen bör kunna bereda en betydligt ökad af-sättning för denna artikel i Frankrike. Och hvad beträffar faran för ungsbogen, så söka vi ju nu skydda denna genom särskild lagstiftning. Det är väl dessutom gifvet att man lika väl kan hyfla plank och bräder af mogen skog som af ungskog; åtminstone har icke jag ännu blifvit öfvertygad om motsatsen.

Det har frågats, hvarifrån, om traktaten antages, man skulle taga medel till lösande af våra stora frågor, då man ej finge sätta hvad tull som helst å vin och siden m. m. Ja, hade vi icke möjlighet att förskaffa oss andra inkomster än dem som en förhöjd tull på vin och siden kan gifva, då finge vi allt lemna våra stora frågor olösta.

Det har också frågats: är det billigt och rätt att lägga nya skatter på de konsumtionsartiklar, som den stora allmänheten förbrukar? Ja, vill man ändamålet, så får man vilja medlen, och jag är fullt öfvertygad om, att ingen beskattningsåtgärd, i afseende att bereda staten någon nämnvärd inkomst, leder till målet, om den icke träffar den stora konsumerande allmänheten. Genom att beskatta de rika skulle man visserligen kunna göra många rike fattige, men icke bereda staten några tillräckliga inkomster. Nej, vill man detta, då måste man verkligen, för att begagna ett ofta användt uttryck, gräfvä i folkets fickor.

Man har vidare sagt, att genom denna traktat våra naturliga näringar skulle lida skada, men man har icke uppgifvit hvari dessa naturliga näringar bestå, som skulle lida. Det är farligt, säger man också, för ett fattigt land att ingå traktater med ett rikt, ty det rika landet kan öfversvamma det fattiga med sina industrialster och krossa detsamma. Om något sådant, såsom verklighet, har jag aldrig förr hört talas och kommer troligen ej heller att någonsin få göra det. Det är med de rika länderna som med de rika människorna: de, som ha något, äro nog rädda derom och skänka säkert icke bort sina industriartiklar.

Den vigtigaste fördelen af denna traktats afslutande ligger enligt mitt förmenande i den trygghet för handeln under en följd af år, som derigenom uppkomme. Och denna trygghet anser jag för min del vara af ofantligt större betydelse, än de jemförelsevis ringa förluster, som man befarar för statsverket, men hvilka sannolikt nu liksom för 15 år sedan skulle förvandlas till vinst. Detta gäller ingalunda minst om sjöfartstraktaten. Det sägs, både inom och utom Riksdagen, att afslutandet af en sådan traktat icke är af någon betydelse, derföre att de förmåner den erbjuder skulle komma oss till godo den förutan. Ja, det kan väl vara möjligt; men möjligen kan också motsatsen inträffa, åtminstone finnes det intet hinder derför. I det hänseendet ber jag få påpeka, hurusom i Frankrike det talet allmänt är gängse, att "den skandinaviska flaggan krossar oss". Det kunde väl hända att om sjöfarten med Frankrike, som under de sista 15 åren sju-dubblats, under gynsamma konjunkturen fortfarande utvecklade sig i samma eller närmast samma proportion — det kunde då hända, att detta starka land, i fall det icke vore bundet af en traktat, begagnade sig af sin styrka för att göra slut på den inkräkning, som den svenska

och norska flaggan anses göra på dess sjöfart. En diplomat har visserligen sagt, att premieringssystemet vore stridande emot åtminstone traktatens anda. Jag har stor vördnad för diplomater; men jag har från en annan diplomat också hört, att talet är till för att dölja tankarne, och jag vet ej huruvida icke till någon del så kan vara förhållandet äfven här. På förmiddagen fingo vi den upplysningen att premieringen icke erhålles gratis, utan på rätt tunga vilkor; och jag tror därför att man icke bör fästa allt för mycken vikt vid densamma.

Jag vill icke upptaga tiden längre; här har redan tillräckligt mycket debatterats i frågan. Jag slutar därför med att förklara, det jag — för min del anseende fördelarne af traktaten öfverväga olägenheterna och dessutom lika med reservanterne icke tilltroende mig kunna bedöma den förlust, som skulle uppstå om den afsloges, utan tvärt om tydligt och klart skönjande de förmåner dess antagande skulle medföra — kommer att rösta för bifall till Utskottets betänkande.

Herr C. Johansson: Oaktadt alla de glänsande tal, som här hållits för traktatens antagande, så är jag ingalunda öfvertygad om nyttan af en sådan åtgärd. Jag kan icke inse annat än att genom denna traktat rikets portar öppnas på vid gafvel för fransk lyx och franskt kram, som vi alls icke behöfva, på samma gång som derigenom våra inhemska näringar undertryckas. Jag skulle vördsamligen vilja framställa en fråga till besvarande. Hvarifrån tro väl vännerna till traktaten att vi i längden skola taga penningar till betäckande af den differens, som årligen uppkommer mellan export och import, och som alltid visat sig vara till nackdel för oss.

Denna differens kan enligt min åsigt icke utjemnas annat än med guld. Men hvar taga sådant? Det har gått bra de sista 20 åren, under hvilka vi indragit tjugotals millioner kronor från den utländska marknaden. Men krediten kan taga slut en gång; och då är jag rädd för att vi i finansielt hänseende skola råka i samma usla ställning som Turkiet, Grekland och Egypten, med ett ord, tryckas af tunga bördor och hafva endast ringa industri. Nog kan det gå bra i vår tid; men jag vill icke vara med om ett testamente, sådant jag nu antydt, till våra efterkommande. Jag tror att det härvidlag kunde vara på sin plats att anföra vår store skald Tegnér's ord, då han i sitt poem "Svea" säger: "Hvad yra fattar dig? Du säljer utan blygd ditt fria sjelfbestånd, din ära, ja, din dygd för tomma njutningar från fjerran stränder förda, som suga landets merg och sinnets krafter mörda; du härmar oförsynt, och glömsk af fädrens lag, all söderns veklighet och saknar dess behag." I andra länder, t. ex. Amerika, lägger man införseltull på sådana artiklar, som landet sjelf kan producera, men medgifver fri införsel af förnödenhetsvaror, som icke kunna tillverkas inom landet. Här i Sverige gör man alldeles tvärtom. Här öppnar man portarne för varor, som vi sjelfva kunna åstadkomma, men på förnödenhetsvaror, eller som man behagar kalla dem, kassa-artiklar, lägger man tull. Reflexionerna göra sig sjelfva.

Jag yrkar afslag å Utskottets betänkande.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Herr Olof Jonsson: Då jag begärde ordet, kunde jag icke föreställa mig att jag skulle komma att yttra mig efter en talare, som deklamerade strofer ur Tegnér's dikt "Svea". Det blir följaktligen mycket otacksamt för mig att nu komma med torra prosan. Men då jag icke visste detta, när jag lät anteckna mig å listan, får jag väl finna mig i mitt öde.

Jag skulle vilja lemna den siste talaren svar på en fråga, som han gjorde. Möjligen blir svaret icke fullständigt, men det kan dock i något hänseende vara upplysande. Han frågade nemligen hvarifrån vi skulle taga penningar för att fylla handelsbalansen, om Sverige skulle fortgå på samma sätt som hittills. Jag ber då att få erinra honom om, att värdet af Sveriges utförsel till Frankrike uppgår, enligt svenska officiella uppgifter, till 28 millioner kronor för år 1879. Men i franska officiella uppgifter är värdet af samma export upptagen till ett värde af 86,200,000 francs eller, förvandladt i svensk myntsort, 62 millioner kronor. Möjligen kan någon del af den ifrågasatta handelsbalansen utjemnas genom skilnaden i dessa siffror; åtminstone tror jag, att man icke bör lemna dessa sifferförhållanden alldeles å sido.

Då jag inom Utskottet godkänt motiveringen till Utskottets föreliggande betänkande, så har jag gjort det i den övertygelsen att de ledamöter af Kammaren, som företrädesvis påstå sig hylla det svenska arbetet, skulle finna sig tillfredsställda med det slut, hvartill Utskottet kommit. Hvad åsyfta och yrka det svenska arbetets vänner? Jo, de vilja skaffa arbete åt så många personer som möjligt. Men det är just detta som Utskottets majoritet vill åstadkomma genom att tillstyrka antagandet af traktaten; och jag skall be att få framlägga några bevis för detta påstående. Jag skall då först gå igenom den sida, som kallas vårt debet. Flere af motsidans talare hafva påpekat, att bland våra industrier hufvudsakligen linneväfnadsindustrien skulle lida afbräck derigenom, att tullen sänkes under hvad den för närvarande är och under hvad tullkomitén föreslagit. Jag delar icke denna uppfattning. Hvad särskildt den fabriksmessigt bedrifna linneväfnadsindustrien beträffar, så betviflar jag att denna fabriksindustri med omkring 100 arbetare skall komma att lida något men af tullnedsättningen enligt traktaten; och jag hoppas att reservanten inom Utskottet och de med honom liktänkande i detta fall måste gifva mig rätt. Alltid åberopar man Tyskland såsom mönster för en klok tullpolitik. Tyskland har efter en omsorgsfull utredning satt tullen å linneväfnader efter den uppställning som här föreslagits, eller trädräkningssystemet, och Tysklands tullsatser å dessa alster lära i genomsnitt belöpa sig till omkring 10 procent af varans värde. Men tullsatserna i Sverige å linneväfnader belöpa sig enligt tarifbestämmelserna i traktaten till 12 å 15 procent af varans värde. Jag tror således att vi här i Sverige måste anses hafva tillfredsstält hvarje berättigadt anspråk för denna industri. Nu har man emellertid påstått, att den större linneväfnadsindustri, som bedrifves i orterna under form af husslöjd, äfven skulle genom den ifrågasatta tullnedsättningen lida afbräck. Mot denna uppfattning måste jag protestera; jag har gjort det inom Utskottet och

jag skall fortfarande göra det. Tro herrarne verkligen att, om ock linneväfnadstullen sättes 300 procent högre än den nu föreslagits, denna husslöjd i orterna derigenom skulle komma att mera blomstra. Jag tror, att motsatsen skulle komma att inträffa; en sådan tullförhöjning skulle, enligt min åsigt, endast leda dertill att flera linneväfnadsfabriker skulle uppstå, hvilka skulle taga hela tillverkningen om hand, men husslöjden i orterna skulle komma att stå stilla; den skulle det högre tullskyddet icke upphjelpa.

I fråga om några andra artiklar, som utgöra föremål för inhemsk tillverkning, har Utskottets ordförande redan derom yttrat sig, och de äro för öfrigt icke af någon stor betydelse för vår industri.

Jag tror således att inga andra näringar än just linneväfnadsindustrien böra komma i fråga, när man skall undersöka traktatens inverkan på vårt näringslif. Maskin- och dylika industrier spela härvidlag icke någon roll, ty från Frankrike hafva vi i allmänhet ingenting köpt af dylika industrialster, och nog måste denna för oss så naturliga näring berga sig utan skydd.

Jag lemnar nu debetsidan i tabellen och öfvergår till den motsatta. Man säger, att vi utföra råvaror och halffabrikat, hvarpå intet egentligt arbete blifvit nedlagt, men bevilja den högt uppdrifna industriens färdiga alster förmånen af en tullnedsättning. Förmodligen föreställa sig då Kammarens fleste ledamöter, att de i handeln förekommande trävaror i sågad form äro att betrakta så godt som råvaror eller halffabrikat, och att något arbete icke är på dem nedlagt. Men när linneväfnadsfabrikationen sysselsätter 100 arbetare och utgifver jag mins icke hvilket belopp i afföningar, så tror jag mig kunna påstå att för arbetet på dessa s. k. råvaror, som exporteras i form af sågade bräder, per år i afföning utgifvas omkring 20,000,000 kronor. Fastän jag icke har officiella siffror att stödja mig på, vågar jag likväl stå för den uppgiften. Detta bevisar att för arbetarne traktaten är till obestriddig fördel, ty i ena fallet är det fråga om en arbetsförtjenst å många millioner, i det andra blott om några tiotusental kronor.

Beträffande tullnedsättningen på hyflade bräder, så är den väl icke nu af så ofantligt stor betydelse för vår export till Frankrike, då exporten, enligt uppgift, icke skall uppgå till mera än 10,000 standards. En talare från Utskottet erinrade likväl på förmiddagen att hyflerierna voro en ny näring, och att man derföre borde lägga märke till hvad den kunde blifva. Jag vill ock fästa mig vid samma sak, lägga Kammarerna på hjertat, att denna för oss så betydelsefulla näring nätt och jemnt hunnit skaffa sig en marknad och derföre icke kan synas nu vara af så stor betydelse, men hvad den kan blifva, om den får utveckla sig, derom kan hvar och en, som följt med dess utveckling, göra sig en föreställning. I tullkomiténs betänkande finnes en tabell, som angifver tillverkningen af snickerialster i form af dörrkarmar, fönster o. s. v., och som går under namn af "arbetade trävaror, andra slag". Man finner deraf huru den från en obetydlig början utvecklats sig på få år till ett tillverkningsvärde af 3 à 4 millioner om året. Hyflerierna äro ännu nya. Det finnes kanske 2 à 3 hyflerier som äro 7 eller 8 år gamla, men det allra största antalet

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

är icke äldre än 4 à 5 år. Man må då icke kunna tvifla att icke rätt snart exporten kan komma att uppgå till rätt stora siffror.

Jernet har redan af andra talare blifvit omnämndt. Jag behöfver derföre icke uppehålla mig dervid. Men så mycket vill jag säga, att om också en nedsättning af 1 franc per 100 kilogram icke är någon stor summa och om densamma icke för vårt jerns framtid och dess marknads icke är så betydlig, så måste det väl dock medgifvas, att ju flera platser finnas, på hvilka man kan sälja sina jernprodukter, desto möjligare blir det att för sin vara få den betalning, som man önskar. Jag har för min egen del, från den första stund traktaten kom för mina ögon, alltid kommit till den slutsats, att traktaten för industriens och arbetarnes intressen erbjuder oss obestriddliga fördelar, som ingen med skäl bör vägra att emottaga. Hysar man några betänkligheter emot densamma, så gälla dessa endast den omständigheten att man genom densammas antagande icke blir i tillfälle att såsom lämpligt är beskatta vissa öfverflödsvaror, och detta gäller hufvudsakligast vin. Då man åberopar att traktaten skulle medföra en minskning i tullinkomster på mer än 800,000 kronor och dervid stödjer sina beräkningar på 1880 års Riksdags beslut i afseende på tullsatserna, så räknar man alltför högt. Först och främst bör man nemligen lägga märke till att den tabell, Utskottet uppgjort, omfattar *all* införsel af vissa varor, oberoende af det land, hvarest de äro producerade. Vi hafva fullkomlig frihet att pålägga andra tullsatser på en stor mängd viner; och vi hafva ju nyss fått emottaga en särskild proposition härom. Det är gifvet att denna omständighet skall komma att minska denna sifvertafla högst betydligt; derigenom äro vi i tillfälle att beskatta t. ex. de starka vinerna, d. v. s. dem som hålla mer än 15 procent alkoholhalt, huru högt vi behaga och på den vägen taga igen hvad vi förlorat på de svagare vinerna.

På drufbränvin finnes en post på 250,000 kronor i förlustkontot. Men härvid bör man komma ihåg den skilnad, som förefinnes mellan den nu ifrågavarande traktaten och den gamla traktaten i afseende på drufbränvin. Enligt den förstnämnda traktaten kunde man införa till och med potatisbränvin under namn af konjak, blott det var färgadt med någon rödaktig färg eller dylikt och kom utifrån sjöledes. Enligt den nu förevarande traktaten äro deremot bestämmelserna och kontrollerna så stränga, att det icke bör kunna komma i fråga att annat än drufbränvin, d. v. s. verkligen af drufvor tillverkad vara, skall rubriceras och hänföras under denna beskattningsform. Det kommer således att blifva en ofantlig skilnad på denna siffra, när den blir utförd i praktiken, mot hvad den visar sig nu.

Beträffande sjöfarten torde ock nästan allt vara sagdt, som derom kan anföras. Jag vill blott erinra om hvilka betydliga lättnader 1865 års traktat medförde i afseende på sjöfarten. Om jag icke räknar miste, så uppgick den nedsättning i afgiften för fartygen, som vi då fingo, till ett belopp af 6 à 7 kronor per ton. Vi veta icke huruvida vi för all framtid äro befriade från dylika utgifter; de kunna höjas med större eller mindre belopp, så vida vi icke hafva någon traktat med Frankrike. Om det skulle falla detta land in att lägga

nya afgifter på vår sjöfart, så blefve följden att denna måste vända sig till andra marknader; och hvad det skulle betyda, skulle man kanske då först få fullt klart för sig. Man tänker stundom icke på faran förr än det är för sent att afvända den, och jag tror att herrarne, hvar och en, icke vilja taga på sig ausvaret för hvad som kan komma att hända i detta fall.

En talare på förmiddagen slutade sitt anförande med att uttala den förhoppning, att svenske män skulle komma att rösta nej till denna traktat. Jag förmodar att han menade att de, som ämnade rösta för bifall till traktaten, icke skulle hafva rätt att räkna sig till detta svenska folk. Jag ber likväl att få erinra honom och de med honom liktänkande att, då jag såsom svensk man kommer att rösta för bifall till traktaten, så tror jag mig hysa lika stor kärlek till vårt älskade fosterland som han; och jag hoppas att han framdeles skall gifva mig rätt i mina påståenden, fastän han icke vill göra det nu.

Jag yrkar bifall till den nu föredragna punkten.

Herr Wedberg: Då jag vid denna sena timme begärt ordet, kan det icke vara min mening att ingå i några enskildheter af frågan, utan blott att uppgifva min ståndpunkt till henne.

Jag har icke förbisedt de olägenheter, som följa med den föreslagna franska traktaten, på samma gång som jag inser det för oss vara en nödvändighet att antaga den. Jag inser väl att det kan förefalla besynnerligt att vin och lyxartiklar, hvilka hemtas från Frankrike, skola få införas mot en ganska låg tull, under det att Riksdagen eller åtminstone dess Andra Kammare för tvenne år sedan tillgripit lifsmedelstullar, och att statskassans behof nödvändiggör dessa så mycket betungande finanstullar på varor, sådana som socker och kaffe m. m., hvilka äro nödvändiga för den stora massan, på samma gång man genom traktaten medgifver att de varor, hufvudsakligen öfverflödsartiklar, som mest begagnas af de mera bemedlade personerna i samhället, skola vara belagda med jemförelsevis låg tull. Jag kan icke heller dela den åsigten att maskinerier och redskap skola vara tullfria vid införsel i Sverige, då nästan alla andra länder hafva tull på sådana varor, och särskildt Frankrike satt en ganska hög tull på dem, och jag kan ej heller godkänna de beräkningar, som rörande dessa artiklars stegrade tillverkning under åren 1874—1879 blifvit gjorda. Det är nemligen icke riktigt att kalla för maskinerier och redskap allt, som tillverkas vid de mekaniska verkstäderna, emedan en stor del utgöres af ångbåtar, hvartill vårt jern lyckligtvis lämpar sig förträffligt. Man bör här ihågkomma, att under de senare åren, har sjöfarten undergått den förändringen såväl i vårt som andra land, att man i stor skala öfvergått från begagnande af segelfartyg till ångfartyg. Deraf följer att en stor del af den stora tillverkningen, som statistiken utvisar, utgöres af ångbåtar med till dem hörande maskiner, hvarå tullskydd ju aldrig ifrågasatts; deremot är säkert att införseln af maskiner och redskap betydligt tilltagit på senare åren, samt att konkurrensen för de svenska verkstäderna i denna bransch ingalunda är liten; på samma gång jag betvivlar att köparen alltid har skäl till belåtenhet

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

då han för billigare pris köper utländsk i stället för det durabla, om ock något dyrare svenska arbetet. Jag är, såsom jag sade, icke blind för de olägenheter, som traktaten kan medföra, men jag kan det oakadt icke vara med om att rösta för afslag å densamma, och detta af många skäl.

Här har bland annat talats om att svenska fartyg, äfven om traktaten icke antages, hafva de rättigheter och fördelar vid anlöpande af franska hamnar att behandlas såsom tillhörande den mest gynnade nation, till följd af en fransk lag, antagen år 1866. Men, såsom här också blifvit erinradt af en föregående talare, denna lag har redan en gång varit på väg att blifva upphäfd; och man bör icke göra sig förhoppning att så icke skall ske. Ty, såsom Utskottets ordförande påpekat, vin och siden samt andra lyxartiklar äro så ofantligt viktiga för Frankrike, och producenterne af vin samt fabrikanterne af lyxartiklar hafva i Frankrike så mycket inflytande på de allmänna angelägenheterna, att man väl kan befara att de skola kunna åstadkomma en förändring till vår nackdel. Likaså tror jag man måste erkänna, att vi hafva ganska stora fördelar af denna traktat för vår trävaru- och jernexport samt för den stadga, densamma i öfrigt bereder åt våra handelsförbindelser såväl med Frankrike som andra länder. Det fins väl ock knappt något land, vid hvilket Sverige af gammalt är så starkt fäst som vid Frankrike, och att vi böra hafva en traktat med detta land torde af de fleste ej kunna förnekas. Men om vi skola hafva en traktat, så kunna vi väl icke begära en sådan, hvarigenom alla fördelarne skola stanna på vår sida; vi måste väl äfven göra några eftergifter. En väsentlig fördel bereder oss traktaten äfven derutinnan, att om andra mäktigare länder kunna af Frankrike utverka större eftergifter än vi nu lyckats få, så komma dessa eftergifter äfven oss till godo. Här har redan förut framhållits, att frågan äfven har en politisk betydelse, och man må härom i öfrigt hysa hvad åsichter som helst, så torde dock *Norge* icke böra lemnas ur räkningen. Vi få nemligen icke förbise, att traktaten för Norge till följd af dess betydande sjöfart är af ännu större vikt än för oss. Det låter derföre lätt tänka sig, att, äfven om vi afslå densamma, så måste Norge söka afsluta en särskild traktat med Frankrike. Men hvad skulle följderna deraf blifva för oss? Jo, att vår sjöfart deraf skulle komma att ligga under på ett betänkligt sätt, då svenska fartyg i samma hamnar som de norska finge högre afgifter än dessa samt i öfrigt äfven i andra hänseenden blefve styfmoderligt behandlade, hvarförutom, bland annat, äfven torde inträffa att, om våra tullar å vin och lyxartiklar sattes högre, vi skulle behöfva vid gränsen mot Norge hålla en liten här af tullbevakning för att hindra en demoraliserande smuggling.

Af hvad jag nu sagt följer, att jag kommer att rösta för traktatens antagande.

Herr Meijer: Sedan jag begärde ordet hafva många timmar förflutit, och under tiden hafva från flere håll framlagts så goda skäl för den åsigt, jag biträder, att för mig intet återstår att tillägga; och då jag icke vill taga Kammarens tid i anspråk för att upprepa hvad re-

dan förut blifvit yttradt, inskränker jag mig till att helt kort yrka bifall till Utskottets hemställan.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Herr Sundström: Det är med anledning deraf, att i ett par här utkommande tidningar jag blifvit nämnd bland de talare, som på förmiddagen yttrat sig för antagande af traktaten, som jag nu begärt ordet för att genom ett uttalande till protokollet rätta denna uppgift och på samma gång ange min ståndpunkt i denna fråga. Jag ber då att få tillkännagifva, att jag icke kan instämma med dem, som vilja lemna sin röst för antagande af den föreliggande traktaten, utan kommer jag att rösta för afslag å Utskottets hemställan. På samma gång vill jag dock uttrycka den önskan att, om traktaten här afslås, regeringen icke derföre må lemna ur sigte de viktiga intressen, som af denna traktat beröras, utan må söka åstadkomma en öfverenskomelse, som bättre än nu skett tillgodoser vårt lands behof.

Herr O. B. Olsson: Till en början ber jag att få nämna, det jag hvarken är afgjord frihandlare eller protektionist, och jag kan sålunda icke gilla öfverdrifterna vare sig i den ena eller andra rigtningen. Jag har redan en gång förut varit med, då ganska hårda strider utkämpades om denna franska handelstraktat. Det var år 1866 och då voro striderna måhända ännu hetare än nu, och detta till följd deraf att då gälde frågan vidtagande af icke obetydliga nedsättningar i de dittills gällande tullsater. Det är icke förhållandet nu; men då som nu förespeglade man Riksdagen, att dessa nedsättningar skulle medföra betänkliga vådor för hela vårt land. Detta har dess bättre icke inträffat, utan tvärtom har vår industri sedan den tiden vunnit en stor utveckling. Bland annat förespäddes af en talare, som då likasom nu är ledamot af Riksdagen, att all porslinsfabrikation i Sverige skulle blifva omöjlig, om traktaten med dess låga tullsats för porslin antoges. Men huru har väl saken i verkligheten gestaltat sig? Jo, så att denna industri icke, såsom man förutsade, gått under, utan den har tvärtom ganska betydligt utvecklats, så att den numera icke blott fyller vårt lands behof af denna vara, utan äfven kan exportera icke obetydligt till andra länder. Man har sagt, att om vi antoge den föreliggande traktaten, skulle vi binda oss i afseende på tullagstiftningen för en längre tid. För min del kan jag dock icke inse, att detta skulle, åtminstone i någon väsentlig mån, blifva fallet, då af de 632 artiklar, som äro upptagna i tulltaxan, endast 135 beröras uti traktaten, hvartill kommer att just de artiklar, som man företrädesvis kallar kassaartiklar, såsom tobak, socker, kaffe, bränvin m. m., icke äro föremål för traktatens bestämmelser. Hvar och en, som tänker närmare på saken, måste finna att det icke kan vara för landet lyckobringande, att ändringar i tullagstiftningen alltför ofta vidtagas, emedan i sådant fall, spekulationslusten och den industriella utvecklingen ganska betydligt hämmas. Det är nemligen tydligt att, om sådana förändringar alltför ofta återkomma, ingen gerna vågar inlåta sig på några nya företag eller utvidga en redan i gång varande affär, då det är ovisst huruvida icke inom ganska kort tid en sådan förändring i

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

tullagstiftningen kan komma till stånd, som på det närmaste berör hans verksamhetsgren och möjligen kan leda till hans ruin. Vi minnas ju dessutom litet hvar, hvilka verkningar äfven i andra afseenden dylika förändringar haft. Så t. ex. vill jag endast erinra om hurusom, då för ett par, tre år sedan tullen å tobak höjdes, detta hade till följd att åtskilliga grossörer och större fabrikanter uppköpte högst betydliga kvantiteter af denna vara — det uppgafs för ända till millioner kronor — innan den nya tullsatsen trädde i tillämpning, hvarigenom de naturligtvis beredde sig en ganska stor och jag ville nästan säga oskäligh vinst, utan att staten fick någon beräknad andel deri.

Beträffande sjöfartstraktaten, så hafva flere talare förut i dag yttrat sig rörande dess bestämmelser i fråga om hamnumgälderna i de franska hamnarne. Med afseende härpå vill jag erinra om, huruledes vid 1866 års riksdag högst fullständiga uppgifter meddelades rörande dessa umgälder, och då dessa uppgifter ännu icke blifvit vederlagda, så måste jag fortfarande anse dem riktiga. Vid nämnda riksdag upplystes, att ett fartyg med t. ex. en trälast af 20,000 kronors värde måste för att få inlöpa i fransk hamn erlægga i hamnumgälder icke mindre än 1,000 kronor. Från dylika dryga utgifter blef Sverige befriadt genom den då antagna sjöfartstraktaten. Nu har här visserligen sagts, att dessa hamnumgälder sedan dess blifvit afskaffade i Frankrike för alla nationer genom en lag i detta land, antagen redan år 1866. Detta eger nog också sin riktighet. Men antag att de nu föreslagna traktaterna icke blifva af Riksdagen godkända, utan denna i stället behagar höja tullen på t. ex. viner, siden och andra sådana artiklar, som Frankrike företrädesvis exporterar, kan verkligen någon finnas, som under sådana förhållanden är nog naiv att tro, att Frankrike skulle tillåta oss att fortfarande få vara i åtnjutande af de förmåner med afseende å sjöfarten, som vi hittills haft? För min del åtminstone finner jag det högst sannolikt, att Frankrike i sådant fall komme att utkräfvå repressalier på ett eller annat sätt, och detta blefve troligtvis genom att mot oss göra gällande de förra bestämmelserna om hamnumgälderna. För öfrigt är det min fulla öfvertygelse att, om vi icke antaga traktaterna, vi skola komma i en mindre gynsam ställning icke blott till Frankrike, utan äfven till Norge. Hvad detta senare land beträffar, så håller jag det för alldeles sannolikt att, derest vi icke vilja ingå på traktaten, norska Stortinget kommer att hos sin regering anhålla, att, om möjligt, åtminstone Norge för sin del måtte få en traktat afslutad med Frankrike. Om då en sådan traktat kommer till stånd, hvad blir följden? Jo, såvidt jag kan se, blefve den första följden att en del franska varor såsom vin, siden m. m. komme att öfver den långsträckta riksgränsen smugglas öfver från Norge till oss; den andra följden blefve antagligen att de varor, som vi hafva att affåta till Frankrike, såsom jern, trä m. m., komma att öfver norska hamnar på norska fartyg forslas till detta land. Ty det ligger i sakens natur, att om Norge får en förmånlig traktat med Frankrike, men införseln till detta land af våra exportartiklar blir belagd med dryga tull- eller hamnumgälder, de svenska producenterne skola söka öfverföra sina varor till Frankrike på förmånligaste sätt;

och detta är tydligen att låta dem gå öfver Norge, som deraf kommer att draga icke obetydliga fördelar.

Här har af en talare på dalabänken yttrats något rörande den så kallade handelsbalansen. Det är en så gammal och utsliten fras, att jag trodde, att man icke mera skulle komma att röra vid den. Det är ju ett faktum, att, om denna balans vore en verklighet, så skulle alla länder långt för detta varit ruinerade. Ty åtminstone hvad de större länderna beträffar, uppgår den till så enorma summor, att de icke länge skulle kunnat stå emot en sådan förlust. Jag skall med ett exempel söka visa på hvad sätt en handelsbalans uppkommer. Det är helt naturligt: ett fartyg går till exempel från svensk till fransk hamn med en last till ett värde af 100,000 kronor och afsätter lasten med en avance af 50 procent eller för 150,000 kronor. För denna summa köper man i den franska hamnen en ny last, med hvilken man går till Brasilien, hvarest man säljer den för 200,000 kronor, för hvilket belopp man skaffar sig en ny last, denna föres hem till Sverige och betingar der ett pris af 300,000 kronor. Ergo har man exporterat för 100,000 kronor och importerat för 300,000 kronor men det oaktadt icke behöft gifva ut mera än värdet af den första lasten eller 100,000 kronor, för att åstadkomma detta resultat. För mig är förhållandet helt naturligt och jag har härmed försökt att med ett litet exempel visa hur saken i stort förhåller sig.

Jag skall icke vidare upptaga Kammararens tid, utan inskränker mig till att yrka bifall till Utskottets förslag.

Friherre Nordenskiöld: Med ledning af tullkomiténs betänkande och de dervid fogade bilagor skulle äfven jag kunna framlägga en mängd siffror till stöd för den åsigt, jag omfattar, nemligen att traktaten bör bifallas; men jag tror det icke vara skäl att trötta Kammararen härmed. Jag ber dock att få nämna, det äfven jag flitigt rådfrågat dessa rikhaltiga betänkanden och dervid kommit till en åsigt, som är motsatt de protektionistiska olycksprofeternes. Men innan jag stadgat denna min åsigt har jag ytterligare rådfrågat flere representanter för jernhandteringen, sågverksindustrien samt skeppsfarten. Jag har härvid alltid erhållit det svar, att traktatens förkastande skulle ytterst menligt inverka på dessa vårt lands näst jordbruket viktigaste näringsgrenar. Det finnes särskilda skäl, hvarföre det just nu skulle vara särdeles skadligt, om dessa näringsgrenar komme att underkastas mindre fördelaktiga vilkor. Jernhandteringen har i vårt land af gammalt idkats med stor fördel. Detta har dels berott på vårt lands rikedom på jernmalm, dels på den svenska jernmalms förträfflighet till följd af dess ringa fosforhalt. Vi hafva till följd häraf kunnat utföra bättre jern på den utländska marknaden, än det som frambringas i de flesta andra länder. Men den fördel vårt jern sålunda åtnjutit på verdensmarknaden börjar mer och mer försvinna genom nya upptäckter inom metallurgin. Man börjar mer och mer lära sig konsten att äfven ur fosforhaltiga malmer framställa fullgodt jern. Derigenom har vårt jern till stor del förlorat det stora företräde,

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

som det på länge till följd af sina förträffliga egenskaper haft på världsmarknaden. Under sådana förhållanden skulle det vara högeli- gen beklagligt, om en ogynsam tullagstiftning skulle mer eller min- dre undantränga vårt jern från en så viktig marknad som den fran- ska; ty, oaktadt Frankrikes rika malmtillgång, kan dock detta land icke producera tillräckligt jern för sitt behof, utan måste importera betydligt såväl malm som jern från utlandet. Samma förhållande eger rum i afseende på trävaruindustrien. För icke länge sedan för- sågs den europeiska marknaden med trävaror nästan uteslutande från Sverige, Norge och Finland. Den tiden är numera förbi. De hafva nemligen under de senaste årtionden på detta område fått ytterst farliga konkurrenser i synnerhet i Amerika och Ryssland. Då man sä- ger att det icke skulle vara farligt, om i Frankrike tull lades på vissa slags trävaror, ty vid behof köpes varan i allt fall, så är detta tydlig- en numera origtigt. Tvärtom, om våra trävaror derstädes ställas i sämre förhållande än andra länders, så kommer vår handel att deraf lida ofantligt mycket. Detsamma är förhållandet äfven med skepps- farten. Våra vidsträckta kuster göra sjöfarten till en för oss ytterst viktig och naturlig handtering. Flera af Europas länder hafva visser- ligen lika långa kuststräckor, som Sverige; men med den väsentliga skilnaden, att till exempel Tysklands, Frankrikes, Spaniens, Italiens kuster icke äro omgifna af skär såsom våra. De bilda i stället öpp- na redder, och dessa äro mycket mindre egnade att utbilda folk till sjömän än en skärgårdsomgifven kust, der redan barnen begifva sig ut på segling, vänja sig vid hafvet och lära ålska detsamma. De nor- diska ländernas rikedom på raska djerfva sjömän beror tydligen i vä- sentlig mån härpå. Skeppsfarten har emellertid undergått en full- ständig reform på senare tider genom ångans användande äfven för sjögående handelsfartyg. Men för navigerande ångbåtar erfordras ej så dugligt folk, som för segelfartygen. I stället behöfvas vida större kapital än förut, men i afseende härpå äro vi, såsom bekant, myc- ket underlägsna utlandet. Vi förlora sålunda för hvar dag allt mer och mer vårt öfvertag i afseende å dessa förvärfsgrenar; om nu trak- taten afslås, så framkallas härigenom ytterligare oberäkneliga svå- righeter för en näringsgren, som redan nu har svårt att med fram- gång bestå konkurrensen med främmande länder. Hvarje redare, som haft att göra med sjöfart på franska hamnar, vet detta ganska väl. Jag hörde t. ex. senast i går en af redarne för ett i Stockholm bil- dadt bolag, hvilket har 10 ångbåtar, af hvilka åtta för det närvarande gå på Medelhafvet, yttra att bolagets fraktfart skulle mycket försvå- ras, ja, kanske nästan tillintetgöras, om dess ångbåtar icke under för- delaktiga villkor finge anlöpa de franska hamnarna.

Om traktaten icke antages, skulle således stor fara uppkomma för tre af vårt lands näst jordbruket viktigaste näringsgrenar, nemli- gen jernhandteringen, sågverksindustrien och skeppsfarten. Under så- dana förhållanden skulle det vara högligen bedröfligt om Kammar- en, af barnslig benägenhet att lagstadga mot lyxen, skulle förkasta trak- taten, så mycket mera som erfarenheten längesedan visat omöjligheten af en sådan lagstiftning, äfven genom direkta förbud. Vi behöfva

icke gå långt tillbaka i vår egen historia för att hemta en rik erfarenhet i detta hänseende.

Slutligen finnes för mig ett fjerde för traktatens antagande ganska talande skäl, nemligen vårt förhållande till brödralandet Norge, der traktaten redan är antagen. Traktatens förkastande skulle nemligen åstadkomma svåra förluster för detta vårt grannland. Det skälet betyder måhända föga för dem, som äro aldeles bestämda med afseende på sin ställning till denna fråga; det skulle vara en orimlig begäran att de skulle offra sin åsigt för grannlandets fordringar och önsknningar. Men för dem, som äro något tveksamma i frågan, måste det vara högst talande att till de redan anförda skälen kunna lägga äfven det, att traktatens förkastande ovilkorligen skulle föranleda ganska obehagliga förvecklingar brödrafolken emellan.

Jag får på grund af det anförda yrka bifall till Utskottets hemställan.

Som tiden var långt framskriden, afbröts nu öfverläggningen rörande frågavarande ärende för att åter fortsättas i morgondagens sammanträde.

§ 2.

Till bordläggning anmälde:

Konstitutions-Utskottets Memorial N:o 2, angående fullbordad granskning af de i Statsrådet förda protokoll;

Stats-Utskottets Utlåtande, N:o 30, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående försäljning af åtskilliga kronans egendommar;

Banko-Utskottets Utlåtande, N:o 7, i anledning af väckt motion om ett årligt understöd åt förre tryckaren i Riksbankens sedeltryckeri F. A. Frölund; samt

Lag-Utskottets Utlåtande, N:o 27, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående meddelande af bestämmelser om värden och förvaltningen af Stockholms stads allmänna begravningsplatser.

Dessa ärenden skulle uppföras främst å den föredragningslista, som för morgondagens sammanträde komme att upprättas.

§ 3.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr <i>Magnus Jonsson</i>	under	9 dagar från och med den 20 Mars.
„ <i>P. Westman</i>	„	14 „ „ „ „ 22 „
„ <i>H. Andersson</i> i Bringåsen	„	14 „ „ „ „ 26 „
„ <i>J. Anderson</i> i Tenhult	„	10 „ „ „ „ 27 „
„ <i>J. A. Eriksson</i> i Upsala	„	10 „ „ „ „ 27 „

Herr <i>Ola Månsson</i>	under 14 dagar från och med den 27 Mars.
” <i>P. Näsman</i>	” 10 ” ” ” 27 ”
” <i>L. Anderson</i> i Vall	” 14 ” ” ” 28 ”
” <i>J. Andersson</i> i Knarreвик	” 14 ” ” ” 28 ”
” <i>J. Jonasson</i> i Rasselbygd	” 14 ” ” ” 29 ”
” <i>A. P. Lind</i>	” 14 ” ” ” 31 ”

Kammarens ledamöter åtskildes klockan $\frac{1}{2}$ 11 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.